

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

«30» 10 2019

Аксубаево

КАРАР

№ 755

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитетының «2016-2020 елларга Аксубай
муниципаль районының мәгариф системасын үстерү
программасын раслау турында» 2015 елның 3 ноябрендәге
368 номерлы каарына үзгәрешләр керту туринда

«Россия Федерациясендә мәгариф туринда» 29.12.2012 ел, №273-ФЗ
Федераль закон, «Мәгариф туринда» 22.07.2013 ел, № 68-ТРЗ Татарстан
Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «2016-2020 елларга Аксубай муниципаль районы мәгариф системасын үстерү программасын раслау туринда» 2015 елның 3 ноябрендәге 368 номерлы Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты каарына күшүмтә итеп бирелә торган редакциядә «2016-2020 елларга Аксубай муниципаль районы мәгарифен үстерү» программасын бәян итеп, үзгәрешләр кертергә.

2. Элеге каарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының интернет чөлтәрендә түбәндәгэ адрес буенча урнаштырырга: <http://aksabayevo.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru>.

3. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенән социаль мәсьәләләр буенча урынбасары С.В. Александровка йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитеты житәкчесе

А. Ф. Горбунов

1 нче күшымта
Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитеты карарына
30.10.2019 № 755

**АКСУБАЙ РАЙОНЫНЫҢ «2016-2022 ЕЛЛАРГА АКСУБАЙ РАЙОНЫ
МӘГАРИФЕН ҮСТЕРҮ» МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ**

**«2016-2022 ЕЛЛАРГА АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ МӘГАРИФЕН
ҮСТЕРҮ» МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ**

№	«Аксубай муниципаль районның 2016-2022 нче елларга мәгарифне үстерү» программы исеме	
1	Муниципаль программаның жағаплы башкаручысы	Аксубай муниципаль районның мәгариф бүлеге
2	Муниципаль программаны башкаручылар	Аксубай муниципаль районның мәгариф бүлеге, Аксубай муниципаль районның Яшъләр эшләре, спорт бүлеге, Аксубай муниципаль районның мәдәният бүлеге.
3	Муниципаль программада катнашучылар	Аксубай муниципаль районның мәгариф бүлеге, Аксубай муниципаль районның Яшъләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге, Аксубай муниципаль районның мәдәният бүлеге, Аксубай муниципаль районның Финанс бюджет палатасы, Аксубай районның Мөлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы, Аксубай муниципаль районның хезмәт һәм халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклau министрлыгының социаль яклau идарәсе, төзелеш, архитектура һәм ТКХ бүлеге
4	Муниципаль программаның Подпрограммалары	1.»Мәктәпкәчә белем бирүне үстерү (инклюзив мәгарифне дә кертеп)». 2. «Гомуми белем бирү». 3. «Өстәмә белем бирү» 4.«Белем бирү эшчәнлеген тәэмин итү, белем бирү сыйфатын бәяләү, мәгариф өлкәсендә charalar үткәрү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмаларны үстерү"»
5	Муниципаль программаның максаты (максатлары)	Аксубай районында яшәүчеләрнең конкурентлыгын һәм сыйфатын

		арттыруның кирәкле шартлары буларак муниципаль мәгариф системасының тотрыклы үсешенең заманча механизмнарын төзү.
6	Муниципаль программаның бурычлары	<p>Мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеген тәэмин итү.</p> <p>Район икътисадын инновацион үстерү таләпләренә туры килә торган гомуми белем бирүнең сыйфатын күтәрү.</p> <p>Район естенлекләре нигезендә балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем һәм тәрбия бирү муниципаль системасын үстерү.</p> <p>Белем бирүнең сыйфатын бәяләүнен ачык, киң муниципаль системасын булдыру.</p> <p>Өстәмә белем һәм тәрбия бирү мөмкинлекләрен киңәйтү.</p> <p>14 яштән 18 яшькә кадәр булган яшьләрнең үз-үзен тормышка аширу, социаль үсеш алу өчен шартлар тудыру.</p> <p>Муниципаль белем бирү сыйфатын бәяләү эшчәнлеген тәэмин иту.</p> <p>Мәктәпкәчә яштәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг charalaryn тормышка аширу.</p>
7	Муниципаль программаны тормышка аширу сроклары һәм этаплары	Муниципаль программа 2016 елдан 2022 елга кадәр тормышка аширыла, программаны тормышка аширу этаплары аерылып тормый.
8	Муниципаль бюджет ассигнованиеләре күләме (аны гамәлгә аширу еллары буенча бюджет ассигнованиеләренең план күләмнәрен киңәйтеп), шулай ук башка	Программаны гамәлгә ашируга бюджет ассигнованиеләре күләме -235165,1 мең сум, шул исәптән еллар буенча- 3235165,1 мең сум тәшкил итә: 2016 ел-428981,8 мең сум; 2017 ел-434512,5 мең сум;

	чыганаклардан жәлеп ителә торған акчаларның фараз күләме	2018 ел) - 437988 мән сүм; 2019 ел-441492,5 мән сүм; 2020 ел-495482,9 мән сүм. 2021 ел-497359,0 мән сүм 2022 ел-499348,4 мән сүм Искәрмә:программаны финанслау күләме алдан фаразланған характерга ия һәм тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны , шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертергә тиеш
9	Муниципаль программаның соңғы нәтижәләре	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында урыннар кытлыгын бетерү 2022 елга карата 0,0% Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләренең гомуми саны – 2022 елга карата 100%. Бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучыларның гомуми саны-2022 елга карата 0 %. Хәзерге шартларда укучыларның чагыштырма авырлыгы-2022 елга карата 100%. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан эш вакытында үз – үзен тоту кагыйдәләренең үтәлүе һәм бәхәсле очракларны жайга салу буенча комиссиясе Өстәмә белем бирү программаларына колачланған балаларның һәм 5 яштән алып 18 яшкә кадәрге балаларның гомуми санында барлыгы-2022 елга карата 100%.

	<p>Күп профильде учреждениеләрдә өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар һәм 5 яштән алыш 18 яшькә кадәрге яшьләрнең гомуми санында балалар өлеше-2022 елга карата 66 %</p> <p>Өстәмә белем бирү программалары буенча укучыларның саны өстәмә белем бирү программалары буенча гомуми санда - 2022 елга карата 67%. Спорт юнәлешендәге өстәмә белем бирү программаларына колачланган балалар һәм яшьләрнең гомуми санында 5 яштән 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар – 2022 елга карата 22% ка кадәр.</p> <p>Бөтен Россия һәм республика ярышлары призерлары булган район спортчылары санын арттыру - 2022 елга кадәр 21% ка кадәр.</p> <p>Эстетик юнәлештәге өстәмә белем бирү программаларында колачланган балалар, 5 яштән 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар һәм яшьләрнең гомуми санында – 2022 елга карата 12% ка кадәр</p> <p>2020 елда белем бирү сыйфатын бәяләү системасы гамәлгә кертелгән белем дәрәҗәләре саны-4.</p> <p>Жәмәгатьчелек катнашында идарә итүнен коллегиаль органнары (ата-аналар, эш биручеләр) кертелгән Мәгариф һәм финанс-хужалык эшчәнлегенен стратегик мәсьәләләре буенча каарлар кабул итү вәкаләте бирелгән мәгариф учреждениеләре өлеше-2022 елга карата 100 %.</p> <p>Ижтимагый эшчәнлеккә жәлеп ителгән яшьләр санының чагыштырма куләме-</p>
--	--

		<p>2022 елга карата 42,7%.</p> <p>«2016-2022 елларга Аксубай районы мәгариғен үстерү» муниципаль программының һәм аның ярдәмче программаларына ел саен ирешелә торган казаныш дәрәжәсе-2022 елга карата 100%.</p>
--	--	---

1. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ӨЛКӘСЕНЕҢ ГОМУМИ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, ШУЛ ИСӘПТӘН ТӨП ПРОБЛЕМАЛАРНЫ ФОРМУЛИРОВКАЛАУ ҺӘМ АНЫҢ ҮСЕШЕН ФАРАЗЛАУ.

Аксубай муниципаль районы социаль-икътисади үсешенең өстенлекле юнәлешләреннән берсе-районда "яшәү тирәлегенең югары сыйфатын тәэмин итү", "гражданлык үзаны һәм гражданлык жәмғияте төзү принциплары нигезендә муниципаль берәмлекне үстерү». Бу юнәлешне тормышка ашыру һәркем өчен мөмкин булган һәм сыйфатлы белем бирү системасын үстерүне, гражданнарның жәмәгать анында толерантлық, патриотизм принципларын формалаштыруны күз алдында тота.

Районның мәгариф системасын үстерү стратегик максатны тормышка ашыруның ин мөһим юнәлешләренең берсе булып тора.

Аксубай муниципаль районы гражданнарының инновацион үсеш таләпләренә, заманча ихтыяжларына туры килгән сыйфатлы гомуми белем бирүне тәэмин итү, яна белем бирү стандартлары буенча уқыту, талантлы балаларга ярдәм итү, уқыучы потенциалын үстерү, заманча мәктәп инфраструктурасы булдыру, Сәламәт буын тәрбияләү мәгариф системасының стратегик юнәлеше булып тора.

Моның өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

- районның социаль-мәдәни һәм икътисади үсеше факторы буларак мәгариф статусын нығыту;

- башлангыч гомуми белем бирүнен федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру һәм төп гомуми һәм урта гомуми белем бирүнен федераль дәүләт белем бирү стандартларын керту нигезендә район мәгариф учреждениеләрендә сыйфатлы белем алу мөмкинлеген тәэмин итү;

- мәгариф системасының педагогик һәм житәкчे хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү һәм яңадан әзерләү процессын камилләштерү, аларның һөнәри компетентлыгын үстерүне тәэмин итә;

- Аксубай муниципаль районында Балаларга тәрбия һәм өстәмә белем бирү системасының тотрыклы үсешен тәэмин итүче механизмнар булдыру;

- яңа мәгълүмати һәм телекоммуникацион технологияләрне куллану нигезендә бердәм белем бирү кинлекенең барлыкка килүе;

- балалар һәм яшүсмөрләрнең сәламәтлеген саклау һәм нығыту, психологик-педагогик, медик-педагогик һәм белем бирү эшчәнлегенә социаль ярдәм күрсәтү өчен шартлар тудыру;

- Аксубай муниципаль районында белем бирү сыйфатын объектив бәяләү механизмнарын формалаштыру;

- ижади эшчәнлекнең төрле өлкәләрендә сәләтле балаларны ачыклау, үстерү һәм адреслы ярдәм күрсәтү системасын булдыру.

Соңғы елларда районның мәгариф өлкәсендә принципиаль үзгәрешләр булды.

Мәктәпләрнең матди-техник базасы шактый нығытылды.

Соңғы өч елда 7 гомуми белем бирү учреждениесендә капиталь ремонт ясалган. АПС мәктәпләренең тәэммин ителеше 100% тәшкил итә. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең тәэммин ителеше 100% тәшкил итә.

Балаларны ташу проблемасы хәл ителгән. 2015 елда 461 баланы база мәктәпләренә 13 мәктәп автобусы белән йөртәләр.

Мәктәпкәчә, гомуми һәм өстәмә белем бирү өлкәсендәге төп проблемалар арасында балаларны аерып чыгарырга мөмкин:

- балаларның иртә үсешен (0 яшьтән алыш 3 яшькә кадәр) алыш бару буенча балалар өчен хезмәт күрсәтүләрнең тиешле күләмдә булмавы;);

- педагогик кадрларның составын һәм компетенцияләрен яңартуның түбән темплары;

- мөмкинлекләре чикләнгән балаларның дистанцион һәм инклузив белем бирү, психологик-медик-социаль ярдәм программаларында сәламәтлекләре чикле булган ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен тиешле шартлар житәрлек түгел.

Проблемаларның сәбәпләре-балаларның иртә үсешенә ярдәм итү системасының формалашмавы, мәктәпкәчә белем бирү хезмәтләрен тәкъдим итү чикләнгән булуы, педагогик корпусның сыйфаты, белем бирү сыйфатында межучреждениеләр арасындагы аермаларның артуы. Районда мәгариф учреждениеләре чөлтәре күчерү үзенчәлекләренә, эчтәлегенә һәм белем бирү рәвшешләренә – жәмгыяты, гайлә һәм дәүләт ихтыяжларының үзгәргән таләпләренә һәрвакыт туры килми.

Бүгенге мәгариф проблемаларын хәл итү һәм иртәгесе көн таләпләренә жавап бирү өчен башланган институцион реформаларны тәмамларга кирәк. Муниципаль мәгариф системасын үстерүнен уртacha сроклы перспективасында гомуми белем бирү учреждениеләре инфраструктурасын нығытудан, белем бирү нәтижәләренен яңа сыйфатына ирешүгә басым ясалырга тиеш. Педагогларны әзерләү, аларның квалификациясен күтәрү системалы эшчәнлеккә нигезләнгән булырга тиеш

(гомуми, мектепкәчә һәм балаларга өстәмә белем бирү учреждениеләре базасында стажировка мәйданчыклары).

2. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ ӨЛКӘСЕНДӘ МУНИЦИПАЛЬ СӘЯСӘТНЕҢ ӨСТЕНЛЕКЛӘРЕ. МАКСАТЛАР, БУРЫЧЛАР һәм КҮРСӘТКЕЧЛӘР ИРЕШУ һәм БУРЫЧЛАРНЫ ХӘЛ ИТҮ. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУНЫң ТӨП АХЫРГЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН, СРОКЛАРЫН һәм ЭТАПЛАРЫН ТАСВИРЛАУ.

2022 елга кадәр Мәгариф өлкәсендә муниципаль сәясәтнең өстенлекләре федераль һәм төбәк дәрәжәсендәге стратегик документларда куелган максат һәм бурычларны исәпкә алыш формалаштырылган.

Мәгарифнең бурычы-һәр гражданинның үзенең уңай социаль, мәдәни, икътисади потенциалын тормышка ашыру, һәм ахыр чиктә районның социаль-икътисади үсеше. Моның өчен мәгариф өлкәсе һәр кешенең гомере буена сыйфатлы белем бирү хезмәтләренең үтемлелеген тәэмин итәргә тиеш. Аксубай районында гомуми белем алу мөмкинлегенең бурычлары бүген шактый дәрәҗәдә хәл ителде. Әлегә мектепкәчә һәм өстәмә белем бирү дә искәрмә булып кала.

Шуңа күрә мәгарифне үстерүнен әлеге этапында муниципаль сәясәтнең өстенлекле юнәлеше-мектепкәчә белемнең һәркем өчен мөмкин булын тәэмин итү, төрле дәрәҗәләрдә белем бирүнен сыйфатын күтәрү, балаларга өстәмә белем бирү оешмаларын үстерү.

Мәгариф системасын комплекслы үстерү өчен муниципаль программада үз максатлары һәм бурычлары булган тиешле подпрограммалар бүләп бирелде:

1. Мектепкәчә белем бирүне үстерү (инклюзив мәгарифне дә кертеп).
2. Гомуми белем бирүне үстерү.
3. Өстәмә белем бирүне үстерү.
4. Белем бирү эшчәнлеген тәэмин итү, белем бирү сыйфатын бәяләү, мәгариф өлкәсендә чаралар үткәрүне гамәлгә ашыручи оешмаларны үстерү.

Мәгариф өлкәсендә муниципаль сәясәтнең максатлары булып тора:

Аксубай муниципаль районының сыйфатлы мектепкәчә белем бирүне тәэмин итү;

- район икътисадын инновацион үстерү таләпләренә туры килә торган гомуми белем бирүнен сыйфатын күтәрү;

- район өстенлекләре нигезендә балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем һәм тәрбия бирү муниципаль системасын үстерү;

- 14 яштән 18 яшкә кадәр булган яшьләрнен үз-үзен тормышка ашыру, социаль үсеш өчен шартлар тудыру;

- Аксубай районында белем бирү сыйфаты белән идарә итү өчен мәгълүматлар комплексын алу;

- «2016-2022 елларга Аксубай муниципаль районы мәгарифен үстерү» муниципаль программының подпрограммаларын һәм төп чараларын билгеләнгән сроклар һәм этаплар нигезендә тормышка ашыруны тәэмин итү.

Әлеге максатларга ирешү районның мәгариф системасы үсешенең түбәндәге бурычларын хәл иткәндә мөмкин:

1. Ведомство буйсынуындағы учреждениеләрнең эшчәнлеген (хезмәт күрсәтүләрен) тәэмин итү, шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә.

2. Мәктәпкәчә белем бирү муниципаль мәгариф оешмаларында өстәмә урыннар булдыру.

3. Мәктәп инфраструктурасын формалаштыруға юнәлдерелгән гомуми белем бирүнең муниципаль системасын үстерү.

4. Педагогик хезмәткәрләргә социаль ярдәм күрсәтү һәм уқытучы һөнәренең статусын күтәрүгә юнәлтелгән чараларны үтәү.

5. Өстәмә белем бирү эттәлеген модернизацияләү.

6. Өстәмә белем бирү инфраструктурасын үстерү.

7. Белем бирү сыйфатын бәяләү процедураларының һәм механизмнарының бербетен һәм балансланган системасын куллану.

8. Яшьләрне уңышлы социальләштерү һәм нәтижәле үз-үзен тормышка ашыру өчен шартлар тудыру.

9. Балалар, яшүсмерләр һәм яшьләрдә физик культура һәм массакүләм спорт белән шөгыльләнүгә тотрыклы ихтыяжны формалаштыру.

10. Мәктәп укучыларына һөнәри юнәлеш бирү өчен шартлар тудыру.

11. Белем бирүнең сыйфатын муниципаль бәяләүне тәэмин итү.

12. Мәктәпкәчә яштәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру.

13. Мәгарифне үстерү өлкәсендә дәүләт ярдәме чараларын гамәлгә ашыру.

Әлеге система Аксубай муниципаль районының структур бүлекчәләре, мәгариф оешмалары эшчәнлегенең барлық юнәлешләре буенча бурычларны үз эченә ала һәм мәгариф өлкәсендә стратегик максатларга ирешүне тәэмин итә.

Муниципаль программа 2016 елдан 2022 елга кадәр тормышка ашырыла, программаны тормышка ашыру этаплары аерылып тормый. Әлеге система Аксубай муниципаль районының структур бүлекчәләре, мәгариф оешмалары эшчәнлегенең барлық юнәлешләре буенча бурычларны үз эченә ала һәм мәгариф өлкәсендә стратегик максатларга ирешүне тәэмин итә.

Муниципаль программа 2016 елдан 2022 елга кадәр тормышка ашырыла, программаны тормышка ашыру этаплары аерылып тормый.

3. ПОДПРОГРАММАЛАР БҮЛЕП БИРУНЕ НИГЕЗЛӨҮ.

Муниципаль программаның подпрограммалары системасы Аксубай муниципаль районның «2016-2022 елларга Аксубай муниципаль района мәгарифен үстерү» муниципаль программысы бурычларын хәл итүне тәэмин итү өчен булдырылган һәм 4 Подпрограммадан тора:

1) «Мәктәпкәчә белем бирүне үстерү (инклузив мәгарифне дә кертеп)».

Подпрограмма Аксубай муниципаль районда сыйфатлы мәктәпкәчә белем бирүне тәэмин итү программысы максатына ирешүгә юнәлдерелгән. Подпрограмма кысаларында бурычлар хәл ителә:

- ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчәнлеген тәэмин итү (мәктәпкәчә белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә;
- муниципаль мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында өстәмә урыннар булдыру.
- ярдәмче программаның чаралар комплексын гамәлгә ашыру түбәндәге күрсәткечләргә ирешүне тәэмин итәчәк:
- мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында урыннар кытлыгын бетерү 2022 елга карата 0%;
- мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында укучыларның мәктәпкәчә белем бирүнен федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган програмmalар буенча гомуми саны 2022 елга 100 % ка житәчәк.

2) «Гомуми белем бирү»

Подпрограмма район икътисадын инновацион үстерү таләпләренә туры килә торган гомуми белем бирүнен сыйфатын күтәрүгә юнәлдерелгән.

Подпрограмма кысаларында бурычлар хәл ителә:

- ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнен эшчәнлеген тәэмин итү (гомуми белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә;
- хәзерге заман мәктәп инфраструктурасын формалаштыруга юнәлдерелгән гомуми белем бирүнен муниципаль системасын үстерү;
- укутучы һөнәренең статусын күтәрүгә педагогик хезмәткәрләргә социаль ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларны үтәү.

Подпрограмманың чаралар комплексын гамәлгә ашыру түбәндәге күрсәткечләргә ирешүне тәэмин итәчәк:

- бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучыларның гомуми саны-2022 елга карата 0 %;
- хәзерге шартларда укучыларның чагыштырма авырлыгы-2022 елда 100%;
- гомуми белем программалары буенча төрле дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурсларда катнашучы укучыларның саны-2022 елга карата 82,4%.

3) «Өстәмә белем бирү»

Подпрограмма район өстенлекләре нигезендә балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем һәм тәрбия бирү муниципаль системасын үстерүгә юнәлдерелгән.

Подпрограмма кысаларында бурычлар хәл ителә:

- ведомство буйсынуындағы учреждениеләрнең эшчәнлеген тәэмин итү (төрле юнәлештәге өстәмә белем бирүне оештыру буенча хезмәт күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирү;
- өстәмә белем бирү эчтәлеген модернизацияләү;
- өстәмә белем бирү инфраструктурасын үстерү.

Подпрограмманың чараптар комплексын гамәлгә ашыру артуны тәэмин итәчәк:

- өстәмә белем бирү программаларына колачланган балалар һәм яшьләрнен гомуми санында 5 яштән алыш 18 яшькә кадәрге балалар өлеше - 2022 елга кадәр 100% ка кадәр;

- күппрофильде учреждениеләрдә өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар һәм 5 яштән алыш 18 яшькә кадәрге яшьләрнен гомуми санында балалар өлеше-2022 елга карата 66 %

- өстәмә белем бирү программалары буенча олимпиадаларда һәм төрле дәрәҗәдәге конкурста катнашучы укучылар санының чагыштырма авырлыгы өстәмә белем бирү программалары буенча укучыларның гомуми саны - 2022 елга карата 67% ка кадәр;

- спорт юнәлешендәге өстәмә белем бирү программаларына колачланган балалар саны 5 яштән 18 яшькә кадәр һәм аннан да өлкәнрәк булган балалар саны - 2022 елга карата 22% ка кадәр;

- бөтенрәсія һәм республика ярышлары призерлары булган район спортчылары саны-2022 елда 21% ка кадәр.

-жәмәгатьчелек катнашында идарә итүнең коллегиаль органнары (ата-аналар, эш биручеләр) көртөлгән Мәгариф һәм финанс-хужалық эшчәнлегенен стратегик мәсьәләләре буенча каарлар кабул итү вәкаләте бирелгән белем бирү учреждениеләре өлеше-2022 елга карата 100 %.

4) «Белем бирү эшчәнлеген тәэмин итүне, белем бирү сыйфатын бәяләүне, мәгариф өлкәсендә чараптар үткәрүне гамәлгә ашыручи оешмаларны үстерү "таблица материалы»

Подпрограмма белем бирүнен сыйфатын бәяләүнен муниципаль системасын формалаштыру аша югары сыйфатлы белем алуга ирешү өчен мәгариф системасы житәкчеләренең һәм хезмәткәрләренең ышанычлы һәм актуаль мәгълүмат белән тәэмин итүгә юнәлдерелгән.

Әлеге ярдәмче программа кысаларында түбәндәгө бурычлар хәл ителә:

- муниципаль белем бирү сыйфатын бәяләүнен тәэмин итү;
- мәктәпкәчә яштәгә балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре

укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру.

- белем бирү учреждениеләре эшчәнлеген тәэмин итүче оешмаларны, укыту - методик кабинетларны, үзәкләштерелгән бухгалтерияләрне үстерү.

Подпрограмма чаралары комплексын гамәлгә ашыру тәэмин итәчәк:

- белем бирү сыйфатын бәяләү системасы кертелгән белем дәрәжәләре саны 2022 елга 4 берәмлеккә кадәр арткан;

- жәмәгатьчелек катнашында идарә итүнен коллегиаль органнары (ата - аналар, эш биручеләр) кертелгән Мәгариф һәм финанс-хужалық эшчәнлегенен стратегик мәсьәләләре буенча караплар кабул итү вәкаләтләре бирелгән белем бирү оешмалары өлешен 2022 елда 100% ка кадәр арттыру.

Подпрограммаларны гамәлгә ашыру сроклары программаны гамәлгә ашыру вакытына туры килә, Подпрограммалар буенча эш этаплары бүленми.

4. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ.

Программаны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме 3235165,1 мен сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча да:

2016 ел-428981,8 мен сум;

2017 ел-434512,5 мен сум;

2018 ел-437988 мен сум;

2019 ел-441492,5 мен сум;

2020 ел-495482,9 мен сум.

2021 ел-497359,0 мен сум

2022 ел-499348,4 мен сум

Искәрмә: программаны финанслау күләме фаразланган характерда һәм бюджетлар формалаштыруны исәпкә алыш, ел саен төзәтмәләр кертергә тиеш чараларын финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирү.

5. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ КУРКЫНЫЧЫН АНАЛИЗЛАУ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ КУРКЫНЫЧЛАРЫ БЕЛӘН ИДАРӘ ИТҮ ЧАРАЛАРЫН ТАСВИРЛАУ.

Муниципаль программаны гамәлгә ашырганда куркынычлылық нәтиҗәләрен киметүгә һәм анда каралган ахыргы нәтиҗәләргә ирешүнен гарантия дәрәжәсен күтәрүгә юнәлдерелгән чаралар гамәлгә ашырыла.

Муниципаль программа кысаларында тормышка ашыру өчен тәкъдим ителгән чараларны анализлау нигезендә, аны тормышка ашыру өчен түбәндәге куркынычлар булеп бирелде:

1. Финанс-икътисади хәтәр-Программа чараларын финансламау.

2. Норматив-хокукий хәвефләр-программа чараларына йогынты ясый торган кирәkle норматив актларны кабул итү яисә вакытында кабул итү.
3. Оештыру һәм идарә итү куркынычлары-программа кысаларында хәл ителә торган мәсьәләләрне тиешенчә эшләп бетермәү, идарә итү потенциалының житәрлек дәрәжәдә әзәр булмавы, программаны тормышка ашыру мониторингы системасының дөрес булмавы, чараларны тормышка ашыру срокларыннан артта калу.
4. Программаны тормышка ашыру максатлары һәм бурычлары буенча халыкның, профессиональ жәмәгатьчелек һәм сәяси партияләр һәм хәрәкәтләрнен каршылыгына бәйле социаль куркынычлар.

Финанс-икътисади хәтәр белән бәйле мөмкин недофинансирования кайбер чаралар. Әлеге хәвеф-хәтәрләрне минимальләштерү программа максатларына ирешүгә юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру турында килешүләр төзу аша мөмкин. Норматив куркынычлар. Программада, шул исәптән, кайбер норматив хокукий актларга тиешле үзгәрешләр кертуне таләп итә торган чаралар да каралган. Рискны минимальләштерү программаны тормышка ашыруны планлаштыру сыйфаты, аны тормышка ашыру мониторингын тәэмин итү һәм кирәkle үзгәрешләрне оператив рәвештә керту белән бәйле.

Оештыру һәм идарә итү куркынычлары. Хаталы оештыру схемасы һәм зәгыйфь идарә итү потенциалы (шул исәптән яңа инструментлар белән эшләү өчен квалификациянең житәрлек дәрәжәдә булмавы) программаны тормышка ашыру процессы белән нәтижәсез идарә итүгә, төп башкаручының һәм программада катнашучыларның эш-гамәлләрен яраштырмауга, программа чараларын тормышка ашыруның сыйфаты түбән булуға китеrerгә мөмкин. Рискны бетерү программаны һәм аның ярдәмче програмmalарын тормышка ашыруны дайми һәм оператив мониторинглауны тәэмин итү, шулай ук программаны мониторинг мәгълүматларын анализлау нигезендә корректировкалау хисабына мөмкин. Белем бирү системасының идарә кадрларын атtestацияләү һәм яңадан әзерләү риск кимүнен мөһим чарасы булып тора.

Социаль куркынычлар жәмәгатьчелек каршында массакүләм мәгълүмат чараларында программа кысаларында планлаштырылган максатларны, бурычларны һәм планлаштырылган нәтижәләрне тиешенчә яктыртмау белән бәйле тормышка ашырыла торган үзгәрешләр тормышка ашырыла ала. Әлеге рискны минимальләштерү жәмәгатьчелекне мәгарифне үстерү максатлары, бурычлары һәм механизмнары, шулай ук Программаны тормышка ашыру барышын һәм нәтижәләрен ачык яктырту хисабына мөмкин.

**МӘКТӘПҚӘЧӘ БЕЛЕМ БИРУНЕ ҮСТЕРҮ
«ПОДПРОГРАММАСЫ
(ИНКЛЮЗИВ МӘГАРИФНЕ ДӘ КЕРТЕП)»**

1.МӘКТӘПҚӘЧӘ БЕЛЕМ БИРУНЕ ҮСТЕРҮ (ИНКЛЮЗИВ МӘГАРИФНЕ ДӘ КЕРТЕП) «ПОДПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ».

№	«Мәктәпкәчә белем бирудың үстери (инклюзив мәгарифне дә кертең)» Подпрограммасы исеме	
1	Башкаручы	Аксубай муниципаль районаның мәгариф бүлеге
2	Подпрограммада катнашучылар	Аксубай муниципаль района мәгариф бүлеге, мәктәпкәчә белем бирудың учреждениеләре, Аксубай муниципаль района Башкарма комитетының төзелеш бүлеге
4	Подпрограмманың максатлары	. Муниципаль мәктәпкәчә оешмалар чөлтәрен үстери хисабына мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеген тәэмин итү.
5	Подпрограмманың бұрычлары	1. Ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчәнлеген тәэмин итү (мәктәпкәчә белем бирудың оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә. 2. Мәктәпкәчә белем бирудың муниципаль мәгариф оешмаларында өстәмә урыннар булдыру.
6	Подпрограмманы гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016-2022, подпрограмманы гамәлгә ашыру этаплары аерылып тормый
7	Подпрограмманың бюджет ассигнованиеләре күләме (аны гамәлгә ашыру еллары буенча бюджет ассигнованиеләренең план күләмнәрен расшифровкалап).	Подпрограмманы гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме 609175,1 мен сүм тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча да: 2016 ел -77757,4 мен сүм; 2017 ел -77835,1 мен сүм; 2018 ел -78457 мен сүм;

		<p>2019 ел-79085,5 мен сүм; 2020 ел -104220,1 мен сүм. 2021 ел -95810 мен сүм 2022 ел-96010 мен сүм</p> <p>Искәрмә: программаны финанслау күләме фаразланган характерда һәм бюджетлар формалаштыруны исәпкә алыш, ел саен төзәтмәләр кертергә тиеш чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетларыннан акча бүлеп бирү, шулай ук тиешле елга планлаштырылган чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетларыннан акча бүлеп бирү турында Карап кабул ителде</p>
8	Соңғы подпрограмманың нәтижәләре	<p>Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында урыннар кытлыгын бетерү-2022 елга карата 0%.</p> <p>Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең гомуми санының 2022 елга кадәр 100% ы мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында Федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган прогрессалар буенча укучыларның чагыштырма авырлыгы</p>

1. ПОДПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ СФЕРАСЫНЫҢ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, КҮРСӘТЕЛГӘН ӨЛКӘДӘГЕ ТӨП ПРОБЛЕМАЛАРНЫ ТАСВИРЛАУ ҺӘМ АНЫҢ ҮСЕШЕН ФАРАЗЛАУ.

Әлеге ярдәмче программаның гамәлдә булу өлкәссе Аксубай муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль мәктәпкәчә белем бирү оешмалары системасын үз эченә ала һәм мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә белем бирү сәясәтен гамәлгә ашыру чараларын билгели.

Хәзерге вакытта районда 24 мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе эшли, аларда 1065 бала йөри (2013 елда-1156, 2014 елда-1128 бала). Мәктәпкәчә белем бирүнен колачы-48%. (2014 елда -52%).

Төркемнәр 1198 урынга исәпләнгән 1065 бала белән тулылана.

Балалар бакчасында балаларны урнаштыру буенча чират 51 кеше тәшкил итә (1,5-3 яшь), 3-7 яшьлекләр юк) (2013 елда -244, 2014 елда -228 кеше). Аксубай бистәсендә 260 урынга исәпләнгән яңа балалар бакчасы төзелеше 3 яшьтән алыш 7 яшькә кадәрге балаларның чиратын бетерергә мөмкинлек бирде.

Мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеге муниципаль мәгариф сәясәтенен

өстенлекле юнәлеше булып тора, ул комплекслы программа-максатчан яқын килү нигезендә гамәлгә ашырыла.

Аксубай районы мәктәпкәчә белем бирү системасының гомуми характеристикасы 1 нче таблицада күрсәтелгән.

1.1 Таблица - Аксубай районы мәктәпкәчә белем бирүнен төп сан характеристикалары.

№ п/ п	Күрсәткес исеме	2016ел . .	2017 ел.	2018ел. л.	2019 ел.	2020 ел.	2021ел.	2022 Ел.
1	Халық саны 3 яштән 7 яшкә кадәр, кеше	1663	1679	1680	1684	1762	1770	1775
2	Халық саны 0 яштән 3 яшкә кадәр, кеше	1344	1397	1400	1455	1456	1458	1459
3	Балаларны мәктәпкәчә белем бирү программалары белән колачлау, %	50	75	76	76	76	80	85
4	Иртә үсешкә ярдәм итү программалары белән 0 яштән алып 3 яшкә кадәрге балаларны колачлау, %	24	54	54	54	54	55	57
5	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләр саны, кеше	1072	1085	1096	1110	1116	1117	1118
6	Ел ахырына мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре саны берәмлекләр	23	23	14	12	12	12	12
7	Төрле формадагы мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә (төркемнәрендә) мәктәпкәчә белем бирү хезмәте алушы	764	768	770	771	773	778	780

	hэм аларны карап тоту буенча хезмэл күрсөтүче 3-7 яшьлек балалар саны, кеше							
8	Муниципаль мэктэпкәчә белем бирү учреждениеләренең педагогик хезмәткәрләренең гомуми санында югары һөнәри белемле затлар өлеше, %	42	55	60	65	70	75	81
9	Сораштырылучыла рның гомуми саныннан % - халыкның мэктэпкәчә белем бирү сыйфаты белән канәгать булуды	75	80	85	90	95	96	97

Мәктәпкәчә белем бирү системасында эшләүче хезмәткәрләр саны 2015 ел ахырына 286 кеше тәшкил итте, шул исәптән 102 педагогик хезмәткәр (хезмәткәрләрнең гомуми санында 35,6%), шул ук вакытта барлык педагогик хезмәткәрләрнең дә диярлек педагогик белеме бар яки янадан әзерлек уза. Мәктәпкәчә белем бирү системасында педагогик хезмәткәрләрнең бераз артуы 1 педагогик хезмәткәргә туры килә торган тәрбияләнүчеләр санының артуына китерә. Хәзерге вакытта әлеге күрсәткеч 8,5 кешегә тигез.

1.2 Таблица – мәктәпкәчә белем бирү оешмалары системасы хезмәткәрләре турында гомуми мәгълүмат.

№ п/п	Күрсәткеч исеме	2016ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021ел.	2022ел.
1	Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары хезмәткәрләре саны, Барлығы	286	286	286	321	321	321	321
2	шул исәптән педагогик хезмәткәрләр дә	119	124	127	139	139	139	139

3	Мэктэпкәчэ белем бирү оешмаларында тәрбияләнүче балалар саны 1 педагогик хезмәткәргә исәпләгәндә	8,5	9	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5
4	Педагогик белеме булган мэктэпкәчэ белем бирү оешмаларында эшләүче педагогик хезмәткәрләрнең гомуми санында чагыштырмача зурлык	97	98	99	100	100	100	100

Мэктэпкәчэ белем бирүнен гамәлдәге оештыру формалары халыкның арта барган ихтыяжларын канәгатьләндерми.

"Безнең яңа мэктәп" милли мәгариф инициативасын тормышка ашыру максатыннан, районда мэктэпкәчэ әзерлек оештырылды. Мэктэпкәчэ белем бирү буенча балалар 92,7% - ны колачлый.

Подпрограмма Аксубай районының мэктэпкәчэ белем бирү өлкәсендә муниципаль сәясәтен тормышка ашыру өчен инструмент булып тора һәм югарыда күрсәтелгән проблемаларны хәл итүгә юнәлдерелгән.

2. ПОДПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУНЫҢ МАКСАТЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ, СРОКЛАРЫ ҺӘМ ЭТАПЛАРЫ

Подпрограмманың максаты-Аксубай муниципаль районында сыйфатлы мэктэпкәчэ белем бирүне тәэммин итү.

Максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

1. Ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчәнлеген тәэммин итү (мэктэпкәчэ белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә.
2. Мэктэпкәчэ белем бирү муниципаль мәгариф оешмаларында өстәмә урыннар булдыру.

Подпрограмманы гамәлгә ашыруның соңғы нәтижәләренең төп күрсәткечләре булып торалар:

- * мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында урыннар кытлыгын бетерү;
- мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең мәктәпкәчә белем бирүнен федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган программалар буенча чагыштырма авырлыгы – 2022 елда мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең гомуми саны-100 %;

"Мәктәпкәчә белем бирүнен федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган программалар буенча белем алушы мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең гомуми саны" күрсәткече 2022 елда 100 % ка кадәр артачак.

Подпрограмманы гамәлгә ашыру сроклары – 2016-2022 елларда дәүләт программасын гамәлгә ашыру чоры дәвамында программаны гамәлгә ашыру этаплары буленми.

3. ЧАРАЛАР СИСТЕМАСЫН БУЛЕП БИРҮНЕ НИГЕЗЛӘҮ ҺӘМ ПОДПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫН КЫСКАЧА ТАСВИРЛАУ

1 «ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчәнлеген тәэмин итү (инклузив учреждениеләрне дә кертеп), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирү» бурычын үтәү өчен түбәндәге төп чарапарны гамәлгә ашырырга кирәк:

1. Муниципаль мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә белем алуға гражданнарның хокукларын гамәлгә ашыруны тәэмин итү.

Төп чараны гамәлгә ашыру гражданнарга һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә белем бирү буенча мәктәпкәчә белем бирү оешмалары эшчәнлеген тәэмин итүгә юнәлдерелгән.

Чараны финанслау муниципаль район бюджетыннан башкарыла.

2. Аксубай муниципаль районы мәгариф оешмаларында мәктәпкәчә белем бирүнен федераль дәүләт стандартларын тормышка ашыру.

Төп чараны гамәлгә ашыру, федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә кертү һәм гамәлгә ашыру, федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләрен исәпкә алып, фәнни-үсеш мохитен гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру, төп белем бирү программаларын эшләү, мәктәпкәчә белем бирү оешмалары хезмәткәрләренең квалификациясен күтәру һәм һөнәри әзерлек

буенча муниципаль белем бирү оешмалары эшen оештыруга юнэлдерелгэн.

Чараны финанслау республика бюджетыннан гамәлгә ашырыла.

3. Мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыруучы мәгариф оешмаларында балаларны караган һәм караган өчен атана туләвенең бер елешен компенсацияләү.

Төп чараны тормышка ашыру мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыруучы мәгариф оешмаларына йөрүче балаларны тәрбияләүгә һәм укытуга матди ярдәм күрсәтүгә, муниципаль мәгариф учреждениеләрендә баланы тәрбияләгән өчен компенсация түләү өчен муниципаль районга субвенцияләр бирүгә юнэлдерелгэн.

Чараны финанслау республика бюджетыннан гамәлгә ашырыла.

2 «Мәктәпкәчә белем бирү муниципаль мәгариф оешмаларында өстәмә урыннар булдыру» бурычын үтәү өчен түбәндәге төп чарапарны гамәлгә ашырырга кирәк:

1. Районда мәктәпкәчә белем бирү системасын модернизацияләү.

Әлеге төп чара кысаларында муниципаль районга мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре өчен жиһазлар сатып алуға субсидияләр бирү күздә тотыла.

Чараны финанслау республика һәм муниципаль бюджет акчаларыннан башкарыла.

2016-2022 елларда подпрограмманың төп чарасы кысаларында муниципаль милек объектларына капиталь ремонт ясауны (Республика бюджеты субсидияләре хисабына) финанслашу күздә тотыла: «Радуга» балалар бакчасы, «Савгач балалар бакчасы» һәм «Кисы балалар бакчасы» төзү.

Чараны финанслау республика һәм муниципаль бюджет акчаларыннан башкарыла.

4. ПОДПРОГРАММАНЫҢ АХЫРГЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН ФАРАЗЛАУ.

№	Күрсәткөч атамасы, үлчәү берәмлеге	Башкаручы							
			2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021г.	2022 г.
1	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларына чиратны бетерү, %	Муниципаль район мәгариф бүлеге	3	2	1,5	1,0	0	0	0
2	Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре объектларының тузу дәрәжәсе, %	Муниципаль район мәгариф бүлеге	55	60	65	70	75	80	85
3	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең гомуми санында мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган программаларга укучы мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең чагыштырма авырлығы, %	Муниципаль район мәгариф бүлеге	50	80	100	100	100	100	100

4. ПОДПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТУ (РЕСПУБЛИКА һәм МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТНЫҢ ТӨП АКЧАЛАРЫ, ТӨП ЧАРАЛАР, ШУЛАЙ УК ПОДПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ЕЛЛАРЫ БУЕНЧА))

Подпрограмманы гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме 609175,1 мен сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча да:

2016 ел-77757,4 мен сум;

2017 ел-77835,1 мен сум;

2018 ел -78457 мен сум;

2019 ел-79085,5 мен сум;

2020 ел -104220,1 мең сум.

2021 ел -95810 мең сум

2022 ел-96010 мең сум

Искәрмә: программаны финанслау құләме алдан фаразланған характерга ия һәм тиешле дәрежәдәге бюджетларны формалаштыруны , шулай ук харапарны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бируге исәпкә алып, ел саен корректировкаланырга тиеш

№	Төп чараның исеме	Катнашучы								
			Всего	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
	Төп чара 1.1. Муниципаль мектепкәчә белем бирү һәм гомуми белем бирү оешмаларында һәркем өчен мәмкин булган һәм түләүсез мектепкәчә белем алуға хокукларны ғамәлгә ашыруның дәүләт гарантияләрен тәэммин итү	Муниципаль район мәгариф бүлеге	268082,4	35504,4	35688	36075	36402	41471	41471	41471
	Төп чара 1.2. Аксубай муниципаль районы мәгариф оешмаларында мектепкәчә белем бирүнен, федераль дәүләт стандартларын көртү һәм ғамәлгә ашыру	Муниципаль район мәгариф бүлеге	341092,7	42253	42147,1	42382	42683,5	62749,1	54339	54539

«ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ» ПОДПРОГРАММАСЫ.

1. «ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ» ПОДПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ

№	«Гомуми белем бирү» подпрограммасы исеме	
1	Башкаручы	Аксубай районы мәгариф бүлеге
2	Подпрограммада катнашучылар	Аксубай районы мәгариф бүлеге,
4	Подпрограмманың максаты	мәгариф оешмалары
5	Подпрограмманың бұрычлары	<p>1. Ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчөнлеген тәэмін итү (гомуми белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә.</p> <p>2. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлығының дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан эш вакытында үзүзен тоту кагыйдәләренен үтәлүе һәм бәхәсле очракларны жайга салу буенча комиссиясе</p> <p>3. Педагогик хезмәткәрләргә социаль ярдәм күрсәтү һәм уқытуchy һөнәренен статусын күтәрүгә юнәлтелгән чараларны үтәү.</p>
6	Подпрограмманы гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016-2022 еллар, тормышка ашыру этаплары аерылып тормый.

7	<p>Подпрограмманың бюджет ассигнованиеләре күләме (аны гамәлгә ашыру еллары буенча бюджет ассигнованиеләренең план күләмнәрен расшифровкалап).</p>	<p>2016-2022 елларда ярдәмче программа чараларын финанслауның гомуми күләме 2325044,7 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән:</p> <p>2016 ел-319884,7 мең сум;</p> <p>2017 ел-324369,1 мең сум;</p> <p>2018 ел-326964 мең сум;</p> <p>2019 ел-329579,7 мең сум;</p> <p>2020 ел-353504,8 мең сум;</p> <p>2021 ел-343999,0 мең сум;</p> <p>2022 ел -326743,4 мең сум.</p> <p>Искәрмә: программаны финанслау күләме алдан фаразланган характерга ия һәм тиешле дәрәҗәдәге бюджетларны формалаштыруны , шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бируге исәпкә алып, ел саен корректировкаланырга тиеш</p>
8	<p>Соңғы подпрограмманың нәтижәләре</p>	<p>Бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучылар өлеше-202 елга карата 0,0 %.</p> <p>Хәзерге шартларда укучыларның чагыштырма авырлыгы-202 елга карата 100%.</p>

	Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының коррупциягә каршы сәясәтен тормышка ашыру гамәлләре турында хисаплар
--	--

2. ПОДПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ СФЕРАСЫНЫҢ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, КҮРСӨТЕЛГӘН ӨЛКӘДӘ ТӘП ПРОБЛЕМАЛАРНЫ ТАСВИРЛАУ ҺӘМ АНЫҢ ҮСЕШЕН ФАРАЗЛАУ

2015-2016 уку елында Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районында 33 гомуми белем бирү учреждениесе һәм 1 филиал эшли, аларда 3252 укучы белем ала (2013 елда -3581, 2014 елда-3346 бала).

Алардан:

- башлангыч -10 һәм 1 филиал (214 укучы);
- тәп – 7 (266 укучы);
- урта – 16 (2772 укучы);
- мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен мәктәпләр юк.

Сыйныфларның уртacha тулылыгы:

шәһәр буенча -21 кеше;
авыл буенча-8 кеше.

Нисбәт: Укытучы-укучы:

шәһәр буенча -12 кеше;

авыл буенча -5,7 кеше.

Белем алу формалары: көндөзге.

Таблица 2.1 – гомуми белем бирү системасының төп салы характеристикалары:

№ п/ п	Күрсәткеч исеме	2015 ел	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел
1.	Гомуми белем бирү оешмаларында гомуми белем бирү программалары буенча укучылар саны, кеше	3252	3294	3328	3292	3298	3301	3002	2835
2.	Татарстан Республикасы Мәгариф ńэм фән министрлыгының коррупциягә каршы сәясәтен тормышка ашыру гамәлләре турында хисаплар, %	51,6	57,3	65,7	73,5	92,8	100	100	100
3	Гомуми белем бирү сыйфаты белән халыкның канәгать булуы, %	83	83	85	85	85	85	95	100
4	5 елга кадәр педагогик эш стажына ия муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләре укутучыларының гомуми санында өлеше, %	7,9	8	8	8	8	8	8	8
5	Муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләре укутучыларының гомуми санында	93,6	94	94,5	94,5	94,5	95	100	100

	югары һөнәри белемле укытучылар өлеше,%							
6	1 укытучыга укучылар саны	7	7,2	7,3	7,3	7,4	7,5	7,5
	- шәһәр жирлегендә	12	12,5	12,5	13	13	13	13
	- авыл жирлегендә	5,7	5,8	5,8	5,8	5,9	6	6
7	Муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрендә укучыларның гомуми санында сәламәтлекнең беренче һәм икенче төркем балалары өлеше,%	78,9	78,9	78,9	78,9	78,9	78,9	78,9
9	Мәгарифнең барлық дәрәжәләрендә укучыларның гомуми саныннан хәзерге шартларда белем алучылар өлеше,%	90	92	95	100	100	100	100

Аксубай муниципаль районның мәгариф системасында төп чарапар гомуми белем бирү учреждениеләре чөлтәре ресурсларыннан файдалануны рационализацияләү хисабына сыйфатлы белем алуны тәэммин итүгә, мәктәп укучыларының белем бирү ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен матди-техник, финанс, кадрлар, идарә иту шартлары булдыруга юнәлтелгән.

2016 елда Аксубай муниципаль районның гомуми белем бирү учреждениеләренә 128 мең сумлык уку-укыту һәм күрсәтмә жиһазлар куелган.

Районның барлык гомуми белем бирү учреждениеләре, балаларга ёстәмә белем бирү учреждениеләре, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре компьютер белән жиһазланырылган. Уртacha алганда, 1 компьютерга 9,08 укучы туры килә. Бүгенге көндә «Интернет» чөлтәренә кинголосалы керү технологиясе буенча 22 мәктәп тоташтырылган, чәчләр буенча 8 мәктәп тоташтырылган. Компьютер паркының искерүе-40 %.

Һәр белем бирү учреждениесенең сайты бар, барлык учреждениеләр дә белем бирү учреждениеләренең автоматлаштырылган мәгълүмат системасында комплекслы электрон мониторингында катнаша edu.tatar.ru.

Район мәгариф системасының өстенлекле бурычларыннан берсесәләтле балаларны ачыклау һәм аларга ярдәм итү, «2012-2017 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районның сәләтле балалары» программасын үтәү хисабына аларның мөмкинлекләрен тормышка ашыру.

Подпрограмма чарапарын гамәлгә ашыру төрле дәрәҗәдәге олимпиадалар призерлары санын арттыруга ярдәм итте. Бөтенrossия фән олимпиадалары призерлары саны - 2 укучы. Республика фән олимпиадаларында призерлар саны-4 укучы.

519 мәгариф хезмәткәре (шул исәптән 3 пенсионер) коммуналь хезмәтләр өчен түләү буенча ташламаларга ия, 10 педагогка санатор-курорт юлламалары бирелгән.

Муниципаль дәрәҗәдәге төрле конкурсларда катнашкан өчен премиягә 86 кеше лаек булды.

Сәләтле балаларның һөнәри үзбилгеләнеше һәм сәләтләрен гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру максатыннан сәләтле балалар һәм талантлы яшьләр өчен мәгълүматлар банкы төзелде.

Шул ук вакытта, югары уку йортларының профессор-укытучылар составының фәнни-педагогик потенциалын файдаланып, сәләтле балаларны ачыклау һәм алга таба үстерүне дәвам итүне таләп итә.

Инвалид балалар өчен үңайлы мохит булдыру максатыннан 3 нче һәм 2 нче Аксубай урта мәктәпләрендә «Үңайлы мохит»программасы буенча ремонт үткәрелде. Районның 13 мәктәбендә инвалид балалар һәм хроник

соматик авыруларның авыр төрлөре булган балалар өчен өйдө индивидуаль укыту оештырылган.

«Мәгариф» тармагы өстенлекләре башлангыч гомуми белем бирүнен федераль дәүләт стандартларын гамәлгә ашыру, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирүнен федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә керту белән бәйле.

Районның барлық мәктәпләрендә дә башлангыч гомуми белем бирү ФГОСЛАРЫ һәм барлық 5 сыйныфларда да төп гомуми белем бирү ФГОСЛАРЫ тормышка ашырыла. 2015 елда 2 нче Аксубай урта мәктәбендә 6 нчы сыйныфларда эксперимент сыйфатында төп гомуми белем бирүнен федераль дәүләт стандарты кертелде.

2022 елдан Аксубай муниципаль районы мәктәпләре урта гомуми белем бирүнен яңа стандартларына күчәр дип көтелә. Белем бирүнен яңа стандартларына күчү һәм бер үк вакытта белем бирү процессының сыйфатын күтәрү мәсьәләләре хәл итүне таләп итә торган проблемалар даирәсенә бәйле:

- районда укучыларның дәрестән тыш эшчәнлеген оештыру өчен белем бирү учреждениеләренең инфраструктурасы тулысынча формалашмый;
- тьюторлар системасы (шул исәптән дистанцион) тулы куәтенә эшләми, ул башлангыч мәктәп укутучыларына һәм төп мәктәп укутучылары-фән укутучыларына ярдәм итә;

* компетентлы укутуны тәэмин итүче белем бирү эчтәлеген һәм технологияләрен яңартуны таләп итә;

• белем бирү программаларының вариативлыгын һәм мәктәп белемен төрле төркемнәргә (шәхси белем бирү траекторияләре) жайлыштыруны ўстерү зарур.

Мәгълүмати белем бирү мохитен формалаштыруда уңай тенденцияләргә карамастан, биредә шулай ук хәл итеп мәгълүмати белем бирүнен яңартуны таләп итә:

- 2 Мбайт/с тизлек белән районның гомуми белем бирү учреждениеләренә Интернет чөлтәренә тиз арада керү мөмкинлеге бирү буенча эшләр тулы күләмдә тәмамланмаган;
- дистанцион формада инвалид балаларны укуту өчен шартлар камиллектән ерак.

Район мәгарифен модернизацияләү бурычларын тормышка ашыру педагогик һәм белем бирү учреждениеләренең җитәкче кадрларының һөнәри һәм социаль торышын таләп итә.

Хәзерге вакытта районның гомуми белем бирү системасында 982 кеше эшли, шуларның 635е педагогик хезмәткәр, шуларның 1359ы-укутучылар. Өстәмә персоналның укутучыларга карата өлеше 3,6% тәшкил итә .

Педагогик хезмәткәрләр арасыннан 387 кеше (75,57%) квалификация категорияләренә ия (2018 елда-73,62%). Югары белемле 94,0% (2018 елда – 93,6%).

5 елга кадәр стажлы укытучылар – 15 кеше 4,18%, пенсия яшендәге укытучылар-39 кеше, 9,03% тәшкил итә.

Элеге проблемаларның күбесен хәл итүнен, гомуми белем бирү өлкәсендә муниципаль сәясәтне тормышка ашыруның оештыру нигезе булып районның гомуми белем бирүне дәвам итү, гомуми белем бирү системасына дәүләт акчаларын Инвестицияләүгә юнәлдерелгән, эзлеклелек һәм контролъдә тоту һәм система субъектларының тырышлыгын берләштерү тора.

3. ПОДПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУНЫҢ МАКСАТЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ, СРОКЛАРЫ ҺӘМ ЭТАПЛАРЫ

«Гомуми белем бирү» подпрограммасының максаты-район икътисадының инновацион үсеше таләпләренә туры килә торган сыйфатлы гомуми белем алу мөмкинлеген арттыру.

Подпрограмманың бурычлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

1. Ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчәнлеген тәэмин итү (гомуми белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә.

2. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан эш вакытында үз-үзен тоту кагыйдәләренен үтәлүе һәм бәхәсле очракларны жайга салу буенча комиссиясе

3. Балалар һәм яшүсмәрләрнен сәламәтлеген саклау һәм ныгыту, шулай ук аларда туклану культурысын формалаштыру өчен шартлар тудыру.

4. Педагогик хезмәткәрләргә социаль ярдәм күрсәтү һәм укытучы һөнәренен статусын күтәрүгә юнәлтелгән чараларны үтәү.

Подпрограмманы гамәлгә ашыруның соңғы нәтижәләренен төп күрсәткечләре булып торалар:

- Бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучыларның гомуми санында элеге күрсәткеч 2015 елда 0,5% тан 2022 елда 0% ка кадәр кимергә тиеш.

- «Хәзерге шартларда укучыларның чагыштырма авырлыгы» – әлеге күрсәткеснен әһәмияте 2022 елга карата 100% ка кадәр артырга тиеш.

«Төрле дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурсларда катнашучы гомуми белем программалары буенча укучыларның чагыштырма авырлыгы» - әлеге күрсәткес 2015 елда 80%тан 2022 елда 82,4% ка кадәр артырга тиеш.

Подпрограмманы гамәлгә ашыру сроклары – 2016-2022 елларда дәүләт программасын гамәлгә ашыру чоры дәвамында программаны гамәлгә ашыру этаплары бүленми.

4. ЧАРАЛАР СИСТЕМАСЫН БҮЛЕП БИРУНЕ НИГЕЗЛӘҮ ҺӘМ ПОДПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫН КЫСКАЧА ТАСВИРЛАУ

1 «Гомуми белем бирүне оештыру буенча эшчәнлекне тәэмин итү (хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирү» бурычын үтәү өчен түбәндәгә төп чарапарны гамәлгә ашырырга кирәк:

Гомуми белем дәүләт стандарты кысаларында һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез гомуми белем алуға гражданнарның хокукларын гамәлгә ашыруны тәэмин итү.

Тормышка ашыру төп чарапар тәэмин итүгә юнәлтелгән мөмкинлекләр алу өчен обучающимися муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләре общедоступного һәм түләүсез башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем алу юлы белән субвенцияләр республика бюджетыннан қуләмендә, необходимом тормышка ашыру өчен гомуми белем бирү программалары өлешендә финанс ягыннан тәэмин итү хезмәт өчен түләү чыгымнарын, сатып алу дәреслекләр һәм уку-уқыту әсбапларын, укыту чарапары.

Гомуми белем бирүне үстерүгә юнәлдерелгән оештыру-методик чарапар үткәрү.

Төп чараны гамәлгә ашыру гомуми белем бирү учреждениеләрендә укучыларның укудан тыш эшчәнлеген үстерүгә, чит телләрне өйрәнү өчен тулы шартлар тәэмин итүгә, Татарстан Республикасы дәүләт телләре буларак рус теле һәм татар теле функцияләрен гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән.

Чарапы финанслау республика бюджетыннан гамәлгә ашырыла.

2. «Гомуми белем бирүнен заманча мәктәп инфраструктурасын формалаштыруга юнәлдерелгән муниципаль системасын үстерү» бурычын үтәү өчен түбәндәгә төп чарапарны тормышка ашырырга кирәк:

3. Гомуми белем бирү системасын модернизацияләү буенча чарапар планын үтәү.

Элеге чыгымнар юнәлеше буенча Аксубай районында гомуми белем бирү системасын модернизацияләү чараларын үтәүгә республика бюджетының чыгымнары чагылдырыла, алар арасында шул исәптән:

- мәгариф учреждениеләрен уку, укыту-лаборатория, укыту-житештерү, компьютер һәм башка жиһазлар белән тәэмин итү;
- укучыларны йөртү өчен транспорт чаралары сатып алу;
- мәктәп китапханәләре фондларын тулыландыру;
- гамәлдәге компьютер классларын модернизацияләү, укыучы һәм укучы өчен автоматлаштырылган эш урыннары сатып алу, укыучыларның ноутбукларын алыштыру. «Укыучыга-Компьютер»программасы буенча алышынган.

-инвалид балаларны дистанцион укытуны тәэмин итә торган спутник һәм башка элемтә каналларын кулланып, Интернет чөлтәренә керүне оештыру.

- гомуми белем бирү учреждениеләренең Интернет чөлтәренә керүен тәэмин итү;

Чараны финанслау федераль һәм республика бюджетларыннан башкарыла.

4. Фәнни һәм иҗат эшчөнлегенең төрле өлкәләрендә сәләтле балаларны ачыклау, үстерү һәм аларга ярдәм итү системасын булдыру.

Элеге чараны тормышка ашыру фәнни һәм иҗади эшчөнлекнен төрле өлкәләрендә сәләтле балаларны ачыклау, үстерү һәм аларга ярдәм итү системасын булдыруга юнәлтелгән. Элеге төп чара кысаларында шундый чаралар тормышка ашырыла:

сәләтле балалар өчен читтән торып дистанцион мәктәп эшендә, республиканың алдынгы югары уку йортлары галимнәре катнашында профильле сменаларда, Бөтөнrossия мәктәп укучылары олимпиадаларына әзерлек вакытында югары уку йортлары базасында укыту-тренировка жыеннарында катнашу;

сәләтле мәктәп укучыларының белем бирү эшчөнлегенең төрле юнәлешләре буенча иҗади конкурсларда катнашу;

Бөтөнrossия мәктәп укучылары олимпиадасында һәм конкурсларда катнашу;

Аксубай районының Сәләтле балалар банкын яңарту һәм аның дайими яңартылуы

Чараны финанслау федераль һәм Республика бюджетларыннан субсидияләр бирү юлы белән тормышка ашырыла.

2. ПОДПРОГРАММАНЫҢ АХЫРГЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН ФАРАЗЛАУ

№	Күрсәткеч атамасы, үлчәү берәмлеге	Башкаручы	2015 ел.	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2022 ел.
1.	Бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучыларның гомуми санында өлеше	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге	0,5	0	0	0	0	0	0	0
2.	Хәзерге шартларда укучыларның чагыштырма авырлығы	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге	80	85	87	90	95	100	100	100
3.	Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының коррупциягә каршы сәясәтен тормышка ашыру гамәлләре турында хисаплар	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге	80	81,6	81,8	82,0	82,2	82,4	82,5	82,6

Әлеге подпрограмманы гамәлгә ашыру күрсәткечләренең тулы исемлеге программага 1 нче күшымтада күрсәтелгән.

5. ПОДПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТУ (РЕСПУБЛИКА ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ АКЧАЛАРЫН БАШ БҮЛҮЧЕЛӘР, ТӨП ЧАРАЛАР, ШУЛАЙ УК ПОДПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ЕЛЛАРЫ БУЕНЧА).

2016-2022 елларда ярдәмче программа чараларын финанслауның гомуми күләме 2325044,7 мен сүм тәшкил итәчәк, шул исәптән:

2016 ел-319884,7 мен сүм;

2017 ел-324369,1 мен сүм;

2018 ел-326964 мен сүм;

2019 ел-329579,7 мен сүм;

2020 ел-353504,8 мен сүм;

2021 ел-343999,0 мен сүм;

2022 ел -326743,4 мен сүм.

Искәрмә: программаны финанслау күләме алдан фаразланган характерга ия һәм тиешле дәрәҗәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чарагарны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен корректировкалышында тиеш

Таблица 2.2.

Подпрограмманы гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәэмин итү турында мәгълүмат катнашучылар, тәп чарагар киселешендә, шулай ук подпрограмманы гамәлгә ашыру еллары буенча 2.2 таблицасында күрсәтелгән.

№ п.п.	Тәп чарагарың исеме	Катнашучылар								
			барлығы	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019ел . .	2020 ел.	2021 ел	2022 ел.
1.	Муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында һәркем өчен мәмкән булган һәм түләүсез башлангыч гомуми, тәп гомуми, урта гомуми белем алуға хокукларны гамәлгә ашыруның дәүләт гарантияләрен тәэмин итү, муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне тәэмин итү	Мәгариф бүлеге	1073880,4	155385	156628	157881	159144	148280, 8	148280, 8	148280, 8
2.	Аксубай муниципаль районы белем бирү оешмаларында Федераль дәүләт белем бирү стандартларын керту һәм гамәлгә ашыру	Мәгариф бүлеге	1222056,2	160548 ,7	163786 ,3	165097 ,9	166417 ,5	200837, 6	191318, 8	174049, 4
3.	Мәгариф учреждениеләрен мәгълүмат белән тәэмин итү буенча дәүләт функцияләрен тормышка ашыру	Мәгариф бүлеге	27005	3695,3	3698	3728	3758	4041,9	4041,9	4041,9
4.	Мәгариф өлкәсендә дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру	Мәгариф бүлеге	2103,1	255,7	256,8	257,1	260,2	344,5	357,5	371,3

«ӨСТӘМӘ БЕЛЕМ БИРҮ» ПОДПРОГРАММАСЫ.

1. «ӨСТӘМӘ БЕЛЕМ БИРҮ» ПОДПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ

№	«Өстәмә белем бирү» ярдәмче программының исеме	
1	Башкаручы	Аксубай муниципаль районның мәгариф бүлеге, Аксубай муниципаль районның мәдәният бүлеге
2	Подпрограммада катнашучылар	Аксубай муниципаль района мәгариф бүлеге, Аксубай муниципаль района мәдәният бүлеге, мектәптән тыш эшләр үзәге, балалар һәм яшүсмерләр спорт мәктәбе, балалар сәнгать мәктәбе», Аксубай муниципаль районның Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, Социаль яклау бүлеге
4	Подпрограмманың максатлары (максатлары)	Район өстенлекләре нигезендә балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем һәм тәрбия бирү муниципаль системасын үстерү
5	Подпрограмманың бурычлары	1. Ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең эшчәнлеген тәэмин итү (төрле юнәлештәге өстәмә белем бирүне оештыру буенча хезмәт күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә. 2. Өстәмә белем бирү эчтәлеген модернизацияләү. 3. Өстәмә белем бирү инфраструктурасын үстерү.
6	Подпрограмманы гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016-2022, подпрограмманы гамәлгә ашыру этаплары аерылып тормый
7	Подпрограмманың бюджет ассигнованиеләре күләме (аны гамәлгә ашыру еллары буенча бюджет ассигнованиеләренең план	Подпрограмманы гамәлгә ашыруга муниципаль район бюджеты акчалары исәбеннән 186197,7 мең сум бюджет ассигнованиеләре күләме тәшкил итә,

	күләмнәрен арттырып))	<p>шул исәптән еллар буенча:</p> <p>2016 ел-24732,7 мең сум;</p> <p>2017 ел-25103 мең сум;</p> <p>2018 ел-25303 мең сум;</p> <p>2019 ел-25506 мең сум;</p> <p>2020 ел-27793 мең сум;</p> <p>2021 ел-28880 мең сум;</p> <p>2022 ел-28880 мең сум.</p> <p>Искәрмә: программаны финанслау күләме алдан фаразланган характерга ия һәм тиешле дәрәҗәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бируге исәпкә алып, ел саен корректировкаланырга тиеш</p>
8	Соңғы подпрограмманың нәтижәләре	<p>Өстәмә белем бирү программаларына колачланган балаларның һәм 5 яштән 18 яшькә кадәрге балаларның гомуми санында барлыгы-2022 елга карата 100 %</p> <p>Күппрофильле учреждениеләрдә өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар һәм 5 яштән алып 18 яшькә кадәрге яшьләрнең гомуми санында балалар өлеше-2022 елга карата 66 %</p> <p>Өстәмә белем бирү программалары буенча укучыларның саны өстәмә белем бирү программалары буенча гомуми санында - 2022 елга карата 67%.</p> <p>Спорт юнәлешендәге өстәмә белем бирү программаларына колачланган балалар һәм яшьләрнең гомуми санында 5 яштән 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар – 2022 елга карата 22% ка кадәр.</p>

	<p>Бөтенрсия һәм республика ярышлары призерлары булган район спортчылары санын арттыру-2022 елга карата 21% ка кадәр</p> <p>Эстетик юнәлештәге өстәмә белем бирү программаларында колачланган балалар, 5 яштән 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар һәм яшьләрнең гомуми санында – 2022 елга карата 12% ка кадәр</p>
--	---

2. ПОДПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ СФЕРАСЫНЫң ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, КҮРСӘТЕЛГӘН ӨЛКӘДӘ ТӨП ПРОБЛЕМАЛАРНЫ ТАСВИРЛАУ ҺӘМ АНЫң ҮСЕШЕН ФАРАЗЛАУ

«Өстәмә белем бирү» подпрограммасының гамәлдә булу өлкәсе Аксубай муниципаль районы территориясендә урнашкан өстәмә белем бирү муниципаль учреждениеләре системасын үз эченә ала һәм өстәмә белем бирү өлкәсендә белем бирү сәясәтен гамәлгә ашыру чараларын билгели.

Өстәмә белем бирү балаларның һәм өлкәннәрнең иҗади мөмкинлекләрен формалаштыруга һәм үстерүгә, аларның интеллектуаль, әхлакый һәм физик яктан камилләшүенә, сәламәт һәм куркынычсыз яшәү рәвеше культурасын формалаштыруга, сәламәтлекне ныгытуга, шулай ук балалар һәм яшьләрнең ялын оештыруга юнәлтелгән. Балаларга өстәмә белем бирү аларның җәмгыяты тормышына жайлашуын, һөнәри ориентациясен, шулай ук күренекле сәләтле балаларны ачыклау һәм аларга ярдәм итүне тәэмин итә. Өстәмә гомуми белем бирү программалары балаларның яшь һәм индивидуаль үзенчәлекләрен исәпкә алырга тиеш.

Аксубай муниципаль районында балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем бирү системасын үстерү, район мәгариф учреждениеләренең тәрбия потенциалын ныгыту буенча уңай тәжрибә тупланган. Рухи-әхлакый, патриотик тәрбия бирү, яшүсмерләр арасында тискәре күренешләрне кисәтү өлкәсендә максатчан программалар тормышка ашырыла. Районда З өстәмә белем бирү учреждениесе эшли (2 учреждение - «мәктәптән тыш эшләр үзәге» муниципаль бюджет учреждениесе (2160 бала), балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе (708 бала), 1 учреждение - «балалар сәнгать мәктәбе» МБОУ (440 бала) – мәдәният бүллегенә карый. Өстәмә белем бирүдә укучылар 91% - ны колачлый.

Балаларга өстәмә белем бирү системасының гомуми характеристикасы 3.1 таблицасында күрсәтелгән.

Таблица 3.1. - Балаларга өстәмә белем бирү системасының төп санлы характеристикалары:

№ п/ п	Күрсәткеч исеме	2015 ел.	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2022 ел.
1	5-18 яшьлек балалар һәм яшьләр саны: кеше	4206	4232	4220	4226	4205	4210	4210	4210
2	Өстәмә белем бирү программаларына колачланган балаларның һәм 5-18 яшьлек балаларның гомуми санында өлеше, %	91	92,5	94	96	98	100	100	100

Тәрбия һәм өстәмә белем бирү өлкәсенең төп өстенлекләре-рухи-эхлакый тәрбия бирү, сәламәт яшәү рәвешен алга сөргү, техник иҗат, экологик тәрбия бирү.

Балаларны һәм яшүсмәрләрне физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә жәлеп итү буенча чаралар күрелде. Районда балаларга физкультура - спорт юнәлешендәге өстәмә белем бирү учреждениеләре эшли. Районда «Спорт мәктәбе»МБУ бар.

Балаларга өстәмә белем бирү системасында физкультура-сәламәтләндөрү һәм спорт-массакүләм эш алыш бару баланың физик яктан камилләшүенә, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга, милләтнең спорт резервын тәрбияләүгә юнәлдерелгән. Балалар-яшүсмәрләр спортын алга таба үстерү спорт мәктәбе хисабына гына түгел, ә балалар белән сыйныфтан тыш һәм мәктәптән тыш эшнең башка формаларын үстерү, гомуми һәм һөнәри белем бирү учреждениеләрендә физкультура-сәламәтләндөрү һәм спорт секцияләре һәм клублары булдыру нәтижәсендә дә

гамәлгә ашырыла. Балаларга өстәмә белем бирүнең бу юнәлешен үстерү резервы булып мәгариф, физик культура һәм туризм, ижтимагый оешмаларның көчләрен берләштерү тора.

Физкультура-спорт юнәлешендәге балаларга өстәмә белем бирү мөмкинлеге бирә:

- кече яштән үк балаларны физкультура белән шөгыльләнүгә жәлеп итү;
- мәктәпкәчә яштәге балаларны һәм мәктәп укучыларын физик культура һәм спорт белән системалы шөгыльләнүгә мөмкин кадәр күбрәк жәлеп итү;
- үсеп килүче буынны начар гадәтләрдән һәм деструктив үз-үзене тотыштан жәлеп итү;
- авыруларны профилактикалау һәм дәвалау максатларында физкультура-сәламәтләндөрү дәресләрен актив куллану;
- Аксубай муниципаль районы территориясендә яшәүче балаларның һәм яшүсмерләрнең физик сәламәтлеге күрсәткечләрен яхшырту;
- яшь буынны физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә күпләп жәлеп итү.

Шуның белән бергә физкультура-спорт юнәлешендәге эшне оештыруда түбәндәгे проблемалар бар:

- белем бирү учреждениеләренең матди - техник базасы зәгыйфь;
- физик тәрбия һәм сәламәтләндерү процессын программалы - методик һәм технологик тәэмин итүнең житәрлек дәрәҗәдә булмавы;
- профессиональ педагогик һәм тренер кадрларына кытлык.

Районда әлеге системада балаларны һәм яшүсмерләрне физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә жәлеп итү буенча эш алып барыла.

Эмма курелгән чараптар райондагы хәлне тамырдан үзгәртергә мөмкинлек бирми. Бүгенге көндә гражданлық, патриотик үзаң һәм конструктив ижтимагый үз-үзене тоту дәрәҗәсе түбән. Балаларны һәм укучы яшьләрне тәрбияләү мәсьәләләре белән бәйле төрле хезмәтләр һәм ведомстволарның эшчәнлеген координацияләүне таләп итә. Балалар һәм яшьләр арасында популяр эшчәнлекнен яна төрләрен үзләштерергә омтылуучы балалар һәм яшьләрнең мәнфәгатьләре тулысынча исәпкә алымый.

Тәрбия һәм өстәмә белем бирү өлкәсен үстерүнен өстенлекле бурычы булып балалар һәм яшүсмерләргә өстәмә белем бирү хезмәтләре күрсәтүне жәлеп итү һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең халыкның үзгәргән ихтыяжларына туры килүен тәэмин итү, яна буын эксперименталь белем бирү программаларын гамәлгә кертү, белем бирү оешмаларында тәрбия компонентларын үстерү, тәрбия бирунен социаль статусын үстерү, шәхеснең рухи-әхлакый үсеше, укучыларны тормыш үзбилгеләнешенә, социаль адаптациягә әзерләүне тәэмин итү тора.

3. ПОДПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУНЫҢ МАКСАТЫ ҢӨМ БУРЫЧЛАРЫ, СРОКЛАРЫ ҢӨМ ЭТАПЛАРЫ

«Өстәмә белем бириү» подпрограммасының максаты-район өстенлекләре нигезендә балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем һәм тәрбия бирү муниципаль системасын үстерү.

Подпрограмманың бурычлары булып торалар:

- ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең эшчәнлеген тәэмин итү (төрле юнәлештәге өстәмә белем бириңе оештыру буенча хезмәт күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирү;

- өстәмә белем бириү эчтәлеген модернизацияләү;

- өстәмә белем бириү инфраструктурасын үстерү.

Подпрограмманы гамәлгә ашыруның соңғы нәтижәләренең төп күрсәткечләре булып торалар:

- «Күппрофилье учреждениеләрдә өстәмә белем бириү программалары белән колачланган балалар һәм 5 яштән алыш 18 яшькә кадәрге балалар саны».

Әлеге күрсәткечнең әһәмияте 2015 елның 62% тан 2022 елга 66 % тәшкил итәргә тиеш.

- «Өстәмә белем бириү программалары буенча укучыларның гомуми санында төрле дәрәҗәдәге олимпиадаларда һәм конкурста катнашучы өстәмә белем бириү программалары буенча укучылар санының чагыштырма күләме».

Әлеге күрсәткечнең әһәмияте 2015 елда 65% тан 2022 елга кадәр артырга тиеш.

«Спорт юнәлешендәге өстәмә белем бириү программаларына колачланган балалар һәм яшьләрнең гомуми санында 5 яштән 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар өлеше».

Әлеге күрсәткечнең әһәмияте 2015 елда 19% тан 2022 елга кадәр артырга тиеш.

- "Район, республика ярышлары призерлары булган спортчылар санын арттыру".

Әлеге күрсәткечнең әһәмияте 2015 елда 18% тан 2022 елга кадәр артырга тиеш.

* «Эстетик юнәлештәге өстәмә белем бириү программалары белән колачланган балалар һәм яшьләрнең гомуми санында 5 яштән 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар өлеше».

Әлеге күрсәткечнең әһәмияте 2015 елда 10% тан 2022 елга кадәр артырга тиеш.

Подпрограмманы гамәлгә ашыру сроклары – 2016-2022 елларда дәүләт

программасын гамәлгә ашыру чоры дәвамында программаны гамәлгә ашыру этаплары бүленми.

4. ЧАРАЛАР СИСТЕМАСЫН БҮЛҮНЕ НИГЕЗЛӘҮ һәМ ПРОГРАММАНЫң ТӨП ЧАРАЛАРЫН КЫСКАЧА ТАСВИРЛАУ.

1 нче номерлы «ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең эшчәнлеген тәэммин итү (төрле юнәлештәге өстәмә белем бирүне оештыру буенча хезмәт күрсәту), шул исәптән бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирү» бурычын үтәү өчен түбәндәге төп чарапарны гамәлгә ашырырга кирәк:

1. Төрле юнәлештәге өстәмә белем бирүне оештыру.

Төп чараны тормышка ашыру балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем бирү оешмаларын үстерүгә юнәлдерелгән.

Әлеге төп чара кысаларында өстәмә белем бирү учреждениеләре эшчәнлеген тәэммин итү булачак.

Төп чараны финанслау муниципаль район бюджетыннан башкарыла.

2. Балалар һәм яшьләр өчен чарапар оештыру (муниципаль, республика күләмендә катнашу).

Төп чараны тормышка ашыру өстәмә белем бирү системасын үстерүгә юнәлдерелгән.

Төп чараны финанслау республика бюджетыннан һәм муниципаль район бюджетыннан башкарыла.

2 нче номерлы «өстәмә белем бирүнен эчтәлеген модернизацияләү » бурычын үтәү өчен түбәндәге төп чарапарны гамәлгә ашырырга кирәк:

1. Балаларга өстәмә белем бирү системасы мөмкинлекләрен кинәйтү.

Төп чараны гамәлгә ашыру өстәмә белем бирү программаларын гамәлгә ашыруучы мәгариф оешмаларында балаларны дәресләргә жәлеп итү чарапарын оештыруга, укучылар һәм ата-аналар тарафыннан белем бирү программаларын ирекле сайлап алу өчен шартлар тудыруга, шәхси нәтижәләргә юнәлдерелгән индивидуаль белем бирү маршрутын төзү, яна буын белем бирү программаларын эшләү һәм эксперименталь апробацияләүгә, кече яштән үк балаларны физик культура белән шөгүльләнүгә жәлеп итүгә юнәлдерелгән, гомуми һәм һөнәри белем учреждениеләрендә физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт секцияләре һәм клублар төзү.

Төп чараны финанслау республика бюджетыннан һәм муниципаль район бюджетыннан башкарыла.

3 нче номерлы «өстәмә белем бирү инфраструктурасын үстерү» бурычын үтәү өчен

түбәндәгө төп чарапарны гамәлгә ашырырга кирәк:

1. Учреждениеләрнең матди-техник базасын ныгыту.

Төп чараны тормышка ашыру өстәмә белем бири учреждениеләренең матди-техник базасын яхшыртуга, өстәмә белем бири учреждениеләрендә нәтижәле һәм рациональ уқыту-тәрбия процессын тормышка ашыру өчен шартлар булдыруга, спорт юнәлешендәге өстәмә белем бири программаларын тормышка ашыруучы оешмаларның матди-техник базасын янартуга һәм тулыландыруга, педагогик һәм тренер кадрларының квалификациясен күтәрүгә юнәлдерелгән. Моннан тыш, әлеге төп чара қысаларында өстәмә белем бири учреждениеләре өчен лаборатория һәм спорт жиһазлары сатып алу күздә тотыла. Төп чараны финанслау республика бюджетыннан һәм муниципаль район бюджетыннан башкарыла.

5.ПОДПРОГРАММАНЫҢ АХЫРГЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН ФАРАЗЛАУ

№п. п.	Күрсәткөч атамасы, үлчәу берәмлеге	Башкаручы	2015 ел.	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2022 ел.
1	Күппрофильде учреждениеләрдә ёстэмә белем бирү программаларына колачланган балалар һәм 5 яштән алыш 18 яшькә кадәрге балалар санының гомуми санында балалар өлеше, %	Аксубай районы мәгариф бүлеге	62	62,5	63	64	65	66	66	66
2	Өстэмә белем бирү программалары буенча укучыларның гомуми санында төрле дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурста катнашучы ёстэмә белем бирү программалары буенча укучылар санының чагыштырма күләме, %	Аксубай районы мәгариф бүлеге	65	65,5	66	66	66,5	67	67	67
3	Спорт юнәлешендәге ёстэмә белем бирү программаларына колачланган балалар һәм яшьләрнең гомуми санында 5 яштән алыш 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар өлеше, %	Аксубай районы мәгариф бүлеге	19	19,5	20	21	21,5	22	22	22
4	Бөтөнрәсия һәм республика ярышлары призерлары булган район спортчылары санын арттыру, %	Аксубай районы мәгариф бүлеге	18	19	19	20	20	21	21	21
	Эстетик юнәлештәге ёстэмә белем бирү программаларына колачланган, 5 яштән алыш 18 яшькә кадәрге һәм аннан да өлкәнрәк балалар һәм яшьләр санында булган балалар өлеше, %	Аксубай районы мәдәният бүлеге	10	10	10,5	11	11,5	12	12	12
	Эстетик юнәлештәге ёстэмә белем бирү программалары буенча укучыларның гомуми саны төрле дәрәжәдәге конкурста катнашучы ёстэмә белем бирү программалары буенча укучыларның санының чагыштырма күләме, %	Аксубай районы мәдәният бүлеге	44	50	54	60	63	67	67	67

6. ПОДПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӨН ТӘЭМИН ИТҮ (ПОДПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ЕЛЛАРЫ БУЕНЧА).

2016-2022 елларда подпрограмма чаralарын финанслауның гомуми күләме 186197,7 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2016 ел-24732,7 мең сум;

2017 ел-25103 мең сум;

2018 ел-25303 мең сум;

2019 ел-25506 мең сум;

2020 ел-27793 мең сум;

2021 ел-28880 мең сум;

2022 ел-28880 мең сум.

Искәрмә: программаны финанслау күләме алдан фаразланган характерга ия һәм тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чаralарны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бируге исәпкә алып, ел саен корректировкаланырга тиеш

Таблица 3.2.

Подпрограмманы гамәлгә ашыруны ресурслар белөн тәэмmin итү турында мәгълүмат катнашучылар, төп чаralар киселешендә, шулай ук ярдәмче программаны гамәлгә ашыру еллары буенча 3.2 таблицасында күрсәтелгән.

№	Төп чараның исеме	Катнашучы			Нибары	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2022 е.

№	Төп чараның исеме	Катнашучы								
			Нибары	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2022 е.
1	Өстәмә гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручи өстәмә белем бирү күппрофилье оешмаларын үстерү	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге	86459,7	10137,7	10290	10372	10455	14465	15370	15370
2	Өстәмә белем бирү программаларын гамәлгә ашыручи сәнгат-эстетик юнәлештәге өстәмә белем бирү оешмаларын үстерү	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге	74693	8440	8566	8635	8704	13328	13510	13510
3	Өстәмә гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручи спорт юнәлешендәге оешмалар (ДЮСШ) үсеше	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге	25045	6155	6247	6296	6347	0	0	0

**«БЕЛЕМ БИРҮ ЭШЧӘНЛЕГЕН ТӘЭМИН ИТҮЧЕ ОЕШМАЛАРНЫ
ҮСТЕРҮ, БЕЛЕМ БИРҮ СЫЙФАТЫН БӘЯЛӘҮ, МӘГАРИФ
ӨЛКӘСЕНДӘ ЧАРАЛАР ҮТКӘРҮ» ПОДПРОГРАММАСЫ**

№	Подпрограмманың исеме: «Белем бирү эшчәнлеген тәэмін итүне, белем бирү сыйфатын бәяләүне, мәгариф өлкәсендә чаралар үткәрүне гамәлгә ашыручи оешмаларны үстерү»	
1	Башкаручы	Аксубай муниципаль районнының мәгариф бүлеге
2	Подпрограммада катнашучылар	Мәгариф бүлеге, Аксубай района ИМЦ
3	Подпрограмманың максаты (максатлары)	Белем бирудан сыйфатын бәяләүнен муниципаль системасын формалаштыру аша югары сыйфатлы белем алуға ирешү өчен мәгариф системасы житәкчеләренең һәм хезмәткәрләренең ышанычлы һәм актуаль мәгълүмат белән тәэмін итү.
4	Подпрограмманың бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Муниципаль белем бирү сыйфатын бәяләү эшчәнлеген тәэмін итү. 2. Мәктәпкәчә яштәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру. 3. Белем бирү учреждениеләре эшчәнлеген тәэмін итүче оешмаларны, уқыту-методик кабинетларны, үзәкләштерелгән бухгалтерияләрне үстерү
5	Подпрограмманы гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016 - 2022, тормышка ашыру этаплары аерылып тормый
6	"Подпрограмманың бюджет ассигнованиеләре күләме жирле бюджет акчалары исәбеннән (бюджетның план күләмнәрен арттырып)"	<p>2016-2022 елларда ярдәмче программаны финанслау күләме муниципаль бюджет акчалары исәбеннән 58292,6 мен сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча да:</p> <p>2016 ел-6607 мен сум;</p> <p>2017 ел-7205,3 мен сум;</p> <p>2018 ел-7264 мен сум;</p> <p>2019 ел-7321,3 мен сум;</p> <p>2020 ел-9965 мен сум;</p> <p>2021 ел-9965 мен сум;</p> <p>2022 ел-9965 мен сум.</p> <p>Искәрмә: программаны финанслау күләме алдан фаразланган характерга ия һәм тиешле дәрәҗәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен корректировкаланырга тиеш</p>

7	аны гамәлгә ашыру еллары буенча ассигнованиеләр)»	<p>Белем бирү сыйфатын бәяләү системасы кертелгән белем дәрәжәләре саны 2022 елга 4 берәмлеккә қадәр арткан;</p> <p>Жәмәгатьчелек катнашында идарәнен коллегиаль органнары (ата-аналар, эш бирүчеләр) кертелгән Мәгариф һәм финанс - хужалық эшчәнлегенен стратегик мәсьәләләре буенча каарлар кабул иту вәкаләте бирелгән белем бирү оешмалары өлешен арттыру-2022 елда 100% қа қадәр.</p>
---	---	---

«БЕЛЕМ БИРҮ ЭШЧӘНЛЕГЕН ТӘЭМИН ИТУ, БЕЛЕМ БИРҮ СЫЙФАТЫН БӘЯЛӘҮ, МӘГАРИФ ӨЛКӘСЕНДӘ ЧАРАЛАР ҮТКӘРҮ ӘШЧӘНЛЕГЕН ГАМӘЛГӘ АШЫРУЧЫ ОЕШМАЛАРНЫ ҮСТЕРҮ»

**1.ПОДПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ СФЕРАСЫНЫң
ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, КҮРСӘТЕЛГӘН ӨЛКӘДӘ ТӨП**

ПРОБЛЕМАЛАРНЫ ТАСВИРЛАУ ҺӘМ АНЫҢ ҮСЕШЕН ФАРАЗЛАУ

Әлеге ярдәмче программаның гамәлдә булу өлкәссе белем бирү сыйфатын бәяләү системасын, мәгариф бүлегенен үзәкләштерелгән бухгалтериясе әшчәнлеген, шулай ук мәгариф өлкәсендә чаралар үткәрүне үз эченә ала:

- белем бирү әшчәнлеген дәүләт регламенты (лицензияләү, белем бирү әшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмаларның дәүләт аккредитациясе, мәгариф өлкәсендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) процедураларында катнашу;);
- дәүләт йомгаклау аттестация процедураларында катнашу (дәүләт йомгаклау аттестациясе, бердәм дәүләт имтиханы, дәүләт имтихан комиссиясе һәм башкалар);
- белем бирү сыйфатын бәйсез бәяләү процедурасында катнашу, шул исәптән, белем бирү оешмасы эчендә белем бирү сыйфатын бәяләүнә дә кертеп;
- төрле дәрәжәдәге мониторинг тикшеренүләре;
- үз-үзенне бәяләү процедуралары.
- мәгариф өлкәсендә чаралар үткәрү;

Аксубай муниципаль районында белем бирү сыйфатын бәяләүнен муниципаль системасы процедураларының һәм аерым механизмнары урнашкан, алар белем бирү сыйфатын бәяләүнен региональ системасына методологик яктан туры килә. «Татарстан Республикасында Электрон белем бирү» автоматлаштырылган мәгълүмат системасында урнаштырылган мәгариф оешмаларының эш қурсәткечләре укучыларны шәхси исәпкә алуны, аларның уку казанышларын гамәлгә ашырырга, шулай ук мәгариф системасы

Эшенең нәтижәлелеген исәпләү өчен мәгълүматларны эшкәртүне тәэмин итәргә мөмкинлек бирә. Район мәктәпләрендә укучыларның тышкы (бәйсез) тест формасында Уку казанышларын бәйсез бәяләү кулланыла. Моннан тыш, укучылар төрле диагностик тикшеренүләрдә катнашалар.

Мәгариф хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләүнең яңа системасына юнәлдерелгән житәкче хезмәткәрләрне аттестацияләү моделе эшләнде.

Беренче һәм югары квалификация категорияләренә педагогик хезмәткәрләрне аттестацияләү процедураларын техник яктан тәэмин итү тәэмин ителде.

Белем бирү сыйфатын бәяләү системасын камилләштерү мәсьәләләрен хәл итү, белем бирү нәтижәләренең һәм аларга ирешү шартларының федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләренә туры килү-килмәвен, районда белем бирү сыйфаты торышы, аны үзгәртү тенденцияләре турында объектив мәгълүмат алуны тәэмин итә, шулай ук белем бирү сыйфатын бәяләү буенча чараларны гамәлгә ашыру хисабына да ирешелә, аның кысаларында 2016 елдан 2022 елга кадәр ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеге күрсәткечләре һәм индикаторлары билгеләнгән.

Күрсәткечләр һәм индикаторлары:

№	Күрсәткечләр	берәмлек ләр	Әһәмияттәге еллар буенча						
			201 6	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Башлангыч, төп һәм урта (тулы) гомуми белем бирү программаларын үзләштерү дәрәжәсе (укучыларның белем дәрәжәсе):								
	уқытуның башлангыч баскычлары	%	80	85	88	90	92	97	100
	укуның урта баскычы	%	70	75	78	80	82	95	100
	өлкән баскычы уқыту	%	75	80	83	85	87	98	100
2.	Укучыларның укудан тыш казанышларын бәяләү дәрәжәсе:								
	югары	%	10	30	35	40	45	50	60
	урта	%	50	50	55	55	55	50	60
	түбән	%	40	20	10	5	5	3	0
3.	Белем бирү учреждениеләре эшчәнлеген дәүләт иҗтимагый бәяләүне тәэммин итү өчен белем бирү сыйфатын бәяләүнен стандартлаштырылган күрсәткечләре системасы булу		әйе/юк	юк	әйе	әйе	әйе	әйе	әйе
4.	Белем бирү учреждениеләрендә тәрбия процессының сыйфатын бәяләү критерийлары системасының чыгарылыш сыйныф укучысының образына (портретына) туры килү дәрәжәсе:								
	югары	%	40	50	75	80	90	95	100
	урта	%	50	40	20	17	9	9	5
	түбән	%	10	10	5	3	1	1	0

Гомуми белем бирү учреждениеләре дәрәжәсендә белем бирү сыйфатын бәяләү буенча бурычлар:

- белем бирү учреждениесе дәрәжәсендә белем бирү сыйфатын бәяләү hәм контролъ процедураларын гамәлгә ашыруны тәэмин итү;
- бәяләү, исәпкә алу hәм бәяләү процедураларының нәтижәләрен киләчектә дә куллануны тәэмин итү;
- белем бирү учреждениесенең сыйфатын бәяләү системасын үз эченә алган белем бирү программасын эшләү hәм тормышка ашыру;
- белем бирү учреждениесенең торышын hәм үсеш динамикасын характерлаучы курсәткечләр системасын эшләүдә катнашу;
- белем бирү программыны нигезендә белем бирү учреждениесендә белем бирү сыйфаты мәсьәләләре буенча контролъ-бәяләү процедуралары, мониторинг hәм башка тикшеренүләр үткәрүне тәэмин итү;
- белем бирү учреждениесендә белем бирү сыйфатын мониторинглау системасын формалаштыру, белем бирү учреждениесенең торышы hәм үсеш динамикасы турында мәгълүмат жыю, эшкәртү, саклау hәм тапшыру, белем бирү учреждениесе дәрәжәсендә белем бирү сыйфатын бәяләү нәтижәләренә анализ ясау;
- белем бирү учреждениесенең белем бирү сыйфатын бәяләү системасының төп кулланучылары соравы буенча мәгълүматны өйрәнү hәм бирү;
- белем бирү сыйфаты турында мәгълүмат алмашу регламентлары нигезендә, шул исәптән мәгариф учреждениесе хезмәткәрләренә хезмәт хакын стимуллаштыруучы өстәмә бүлү турында Карап кабул итү өчен мәгълүмат бирүне тәэмин итү;
- мәгариф учреждениесендә белем бирүнен торышы турында еллық ачык хисап бирү юлы белән халыкка мәгълүмат бирүне оештыру.

Шуна да карамастан, бүгенге көндә мәгариф системасының актуаль юнәлешләре буенча мәгълүмат туплаучы белем бирү сыйфатының

мәгълүмати моделе юк; белем бирү оешмалары эшчәнлегенең төрле аспектлары турында ачык хисап стандартлары формалаштырылмаган, белем бирү сыйфатын бәяләүнең бердәм критерийлары һәм диагностик инструментарие юк. Укучыларның укудан тыш казанышларын бәяләүнең объектив системасын һәр жирдә гамәлгә керту зарур; кулланучыларның һәм ижтимагый институтларның белем бирү сыйфатын контролъдә тоту һәм бәяләүдә катнашу механизмнарын камилләштерү зарурлығы бар.

Нәтижәдә, нәтижәле идарә итү каарларын кабул итүдә кыенлыклар килеп чыга, алар белем бирү сыйфатын күтәрергә һәм укучыларның ин яхши тәркемнәреннән артта калуны киметергә мөмкинлек бирә. Мәгариф системасында Сыйфатны бәяләү механизмнары зәгыйфь болу сәбәпле, дәүләт сәясәте чараларның нәтижәлелеген бәяләү практикасы үсеш алмаган диярлек, бу күрелә торган чараларның нәтижәлелегенә ышанычлы ирешергә мөмкинлек бирми.

Белем бирү сыйфатын бәяләү процедураларының һәм механизмнарының балансланган системасын булдыру әлеге юнәлеш буенча хәлнең үсешен фаразлаячак.

2. Подпрограмманы тормышка ашыруның максаты һәм бурычлары, сроклары һәм этаплары.

Подпрограмманың максаты-мәгариф системасы житәкчеләренең һәм хезмәткәрләренең, шулай ук белем бирү хезмәтләрен қулланучыларны региональ һәм белем бирү сыйфатын бәяләүнең муниципаль системаларын булдыру аша югары сыйфатлы белем алуга ирешү өчен ышанычлы һәм актуаль мәгълүмат белән тәэммин итү.

Подпрограмманың бурычлары булып торалар:

1. Муниципаль белем бирү сыйфатын бәяләү эшчәнлеген тәэммин итү.
2. Мәктәпкәчә яштәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру

Подпрограмманы гамәлгә ашыруның соңғы нәтижәләренең төп күрсәткечләре булып тора:

Сыйфатны бәяләүнен төбәк системасы механизмнары гамәлгә ашырыла торган белем бирү дәрәжәләре саны;

-жәмәгатьчелек катнашында идарә итүнен коллегиаль органнары (ата-аналар, эш бирүчеләр) кертелгән Мәгариф һәм финанс-хужалық эшчәнлегенен стратегик мәсьәләләре буенча каарлар қабул итү вәкаләте бирелгән белем бирү оешмалары өлеше.

Подпрограмманы гамәлгә ашыру срокы - 2016-2022 еллар.

Подпрограмманы гамәлгә ашыру этаплары аерылмый.

3. ЧАРАЛАР СИСТЕМАСЫН БҮЛҮНЕ НИГЕЗЛӨҮ ҺӘМ ПОДПРОГРАММАНЫҢ ТӘП ЧАРАЛАРЫН КЫСКАЧА ТАСВИРЛАУ.

1 нче номерлы «Белем бирү сыйфатын бәяләү муниципаль үзәге эшчәнлеген тәэмин итү» бурычын үтәү өчен Аксубай муниципаль районның мәгариф системасында белем бирү нәтижәләрен бәяләү инструментларын хуплау һәм үстерүгә юнәлдерелгән тәп чаралар билгеләндө:

1. Муниципаль учреждениеләр (оешмалар) эшчәнлеген тәэмин итү (хезмәт күрсәтү).

Тәп чараны тормышка ашыру Аксубай муниципаль районның мәгариф системасында уку нәтижәләрен бәяләү инструментларын хуплау һәм үстерүгә юнәлдерелгән.

Әлеге чара кысаларында районның барлық белем бирү учреждениеләрендә мәгълүмат-коммуникацион технологияләр ярдәмендә белем бирү ресурсларыннан файдалану мөмкинлеге тудырылачак, белем бирү процессында катнашучы оешмалар һәм оешмалар саны арттырылачак, бердәм дәүләт имтиханы нәтижәләре турында мәгълүмат базасыннан мәгълүмат алу өчен шартлар тудырылачак, житкерелгән муниципаль биремнәр параметрларын үтәү дәрәжәсе үсөчәк.

2 нче номерлы «мәктәпкәчә яштәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру» бурычын үтәү өчен түбәндәге чараларны тормышка ашырырга кирәк:

Әлеге чара кысаларында мәктәп һәм белем бирү процессында катнашучылар арасында кире элемтә системасын тәэмин итүче гомуми белем бирү оешмаларында белем бирү сыйфатын бәяләүне үстерү һәм аның әчтәлегенә булышлык күрсәтеләчәк. Аларга карыйлар:

- башлангыч, төп һәм урта (тулы) гомуми белем бирү программаларын үзләштерүненән фән (уку) нәтижәләрен мониторинглауның региональ системасын керту;
- укучыларның укудан тыш казанышларын бәяләүнен тәбәк системасын керту;
- гомуми белем бирү оешмаларында тәрбия процессының сыйфатын бәяләүнен тәбәк системасын керту;
- аерым игътибар бердәм дәүләт имтиханнарын, дәүләт йомгаклау аттестациясен һәм башка бәяләү процедураларын аналитик тәэмин итү буенча тәбәк системасын кертугә биреләчәк (бәяләү нәтижәләре буенча аналитик хисаплар әзерләү, идарә каарларын эшлиү һәм нәтижәләрне куллану буенча тәкъдимнәр әзерләү).

Белем бирү хезмәтләрен кулланучыларны мәгариф системасы эшчәнлегенә бәя бирү һәм мәгариф оешмалары эшчәнлеген дәүләт - иҗтимагый бәяләү системасын эшлиү юлы белән кире элемтә һәм кулланучыга ярдәм күрсәтү механизмнары үсәчәк. Әлеге юнәлешне тормышка ашыру гражданнары мәгариф оешмалары белән идарә итүгә, мәгариф оешмалары эшчәнлеге мәсьәләләре буенча халыкка үз вакытында һәм тулы мәгълүмат бирү өчен белем бирү процессына җәлеп итү зарурилыгы белән бәйле.

Белем бирү оешмаларының электрон мониторингын керту юлы белән белем бирү сыйфатын мониторинглауның муниципаль системасы булдырылачак, ул укучыларга һәм аларның гайләләренә белем бирү хезмәтләрен сайлау өчен мәгълүмат базасы булдырырга мөмкинлек бирәчәк.

1. ПРОГНОЗ КОНЕЧНЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ПОДПРОГРАММЫ

№ п.п.	Күрсәткес атамасы, үлчәү берәмлеге	Башкаручы	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.	2021г.	2022г.
1.	Сыйфатны бәяләүнен төбәк системасы механизмнары гамәлгә ашырыла торган белем дәрәжәләре саны бер.	Мәгариф бүлеге	4	4	4	4	4	4	4
2.	Жәмәгатьчелек катнашында идарә итүнен коллегиаль органнары (ата-аналар, эш бирученәр) кертелгән Мәгариф hәм финанс-хужалык эшчәнлегенен стратегик мәсьәләләре буенча караплар кабул итү вәкаләтләре бирелгән мәгариф оешмалары өлеше, %	Мәгариф бүлеге	100	100	100	100	100	100	100

5. ПЕРЕЧЕНЬ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ПОДПРОГРАММЫ

Перечень показателей непосредственного результата основных мероприятий по реализации подпрограммы.

1. Обеспечение деятельности (оказание услуг) муниципальных учреждений (организаций):

- количество организаций, попадающих под мониторинг и оценку качества образования;
- количество организаций, получивших доступ к образовательным ресурсам посредством информационно-коммуникационных технологий;
- количество человек, попадающих под мониторинг и оценку качества образования;

количество человек, получивших информацию из базы данных субъектов Российской Федерации о результатах единого государственного экзамена;

уровень выполнения параметров доведенных муниципальных заданий.

2. Мероприятия по развитию форм оценки качества образования:

- количество проведенных мероприятий; численность участников мероприятий.

6. РЕСУРСНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПОДПРОГРАММЫ В РАЗРЕЗЕ ГЛАВНЫХ РАСПОРЯДИТЕЛЕЙ СРЕДСТВ МУНИЦИПАЛЬНОГО БЮДЖЕТА, ОСНОВНЫХ МЕРОПРИЯТИЙ, А ТАКЖЕ ПО ГОДАМ РЕАЛИЗАЦИИ ПОДПРОГРАММЫ)

Объём финансирования подпрограммы в 2016 - 2022 годах за счёт средств муниципального бюджета составит 58292,6 тыс. рублей, в том числе по годам:

2016 год - 6607 тыс. рублей;

2017 год - 7205,3 тыс. рублей;

2018 год - 7264 тыс. рублей;

2019 год - 7321,3 тыс. рублей;

2020 год - 9965 тыс. рублей;

2021 год - 9965 тыс. рублей;

2022 год - 9965 тыс. рублей.

Примечание: объемы финансирования Программы носят прогнозный характер и подлежат ежегодной корректировке с учетом формирования бюджетов соответствующих уровней на соответствующий год, а также выделения средств из федерального и республиканского бюджета на софинансирование мероприятий

Все Проекты разработаны в контексте цели Программы, которая носит комплексный характер и имеет такие признаки, как множественность и сложность задач, измеримый конечный результат; ограниченность ресурсов (временные, человеческие, финансовые); наличие конкретного заказчика; достаточно короткие сроки реализации Программы.

Таким образом, наличие стратегии, а именно Программы, использование проектной технологии как инновационной технологии менеджмента является основным условием для достижения цели Программы.

СИСТЕМА КОНТРОЛЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЕЙ ПРОГРАММЫ

Реализация Программы представляет собой скоординированные действия исполнителей программных мероприятий, направленных на достижение цели и задач Программы.

Реализация Программы осуществляется путем выполнения предусмотренных мероприятий исходя из необходимости достижения запланированных значений, показателей конечных результатов Программы.

Общее руководство и контроль за своевременным и качественным выполнением мероприятий Программы осуществляет исполнительный комитет Аксубаевского муниципального района.

Финансовый контроль использования средств бюджета Аксубаевского муниципального района, направленных на реализацию Программы, осуществляется финансовой бюджетной палатой Аксубаевского муниципального района, контрольно - счетной палатой Аксубаевского муниципального района, иными уполномоченными органами исполнительной власти.

Отчет о выполнении мероприятий Программы представляется ежегодно не позднее 30 дней по истечении соответствующего года.